

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2014–2017

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Kristina Šrubařová

Život a Dílo Vivienne Westwood

Praha 2017

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Konstantina Hlaváčková

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2014–2017

BACHELOR THESIS

Kristina Šrubařová

The life and work of Vivienne Westwood

Prague 2017

The Bachelor Thesis Work Supervisor: PhDr. Konstantina Hlaváčková

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 23. 5. 2017

.....

Kristina Šrubařová

Poděkování

Děkuji vedoucí práce PhDr. Konstantině Hlaváčkové za vedení a cenné rady při vypracování mé bakalářské práce, dále děkuji všem profesorům, kteří obohatili mé znalosti na škole UJAK, a které jsem mohla využít v této bakalářské práci.

Anotace

Bakalářská práce se ve své teoretické části zabývá životem a tvorbou módní návrhářky Vivienne Westwood. Rozebírá společenskou situaci v 70. a 80. letech a umělecká hnutí, která na ni reagovala. Praktická část je vlastní kolekce inspirovaná tvorbou této autorky.

Klíčová slova

Módní návrhářství, kolekce, punk.

Annotation

The Bachelor Thesis deals- within its theoretical part – with life and art of a fashion designer Vivienne Westwood. It analyses social situation in 70's and 80's and art groups, which reacted to it. Practical part of the thesis is own fashion collections drawing, inspired by art of Vivienne Westwood.

Keywords

Fashion design, collection, punk.

Obsah

ÚVOD	8
1 SOCIÁLNÍ, HISTORICKÉ A SPOLEČENSKÉ KONTEXTY V 70. A 80. LETECH 20. STOLETÍ.....	9
2 VIVIENNE WESTWOOD A MÓDNÍ TVORBA V DOBOVÝCH SOUVISLOSTECH	13
2.1 MÓDA JEDNOHO STA LET, <i>HAUTE COUTURE</i>	13
2.2 NÁSTUP SEDMDESÁTÝCH LET, <i>PRÊT-À-PORTER</i>	14
2.3 VLNA ANTIMÓDY DO KONCE SEDMDESÁTÝCH LET	16
3 ŽIVOT A DÍLO VIVIENNE WESTWOOD	20
3.1 MLÁDÍ A DOSPÍVÁNÍ.....	20
3.2 ZAČÁTKY TVORBY V 70. LETECH, PUNK.....	21
3.3 PŘÍCHOD 80. LET.....	25
3.4 TVORBA V LETECH 1986-1993.....	30
3.5 LÉTA 1993-1999	33
3.6 OD ZAČÁTKU 21. STOLETÍ PO SOUČASNOST	35
3.7 EKOLOGICKÁ REVOLUCE	37
4 NOVÉ TVŮRČÍ PŘÍSTUPY	40
4.1 UMĚLECKÉ SMĚRY, KTERÉ OVLIVNILY TVORBU VW	40
4.2 FETIŠISMUS A DALŠÍ VLIVY Z HISTORIE.....	41
5 PRAKTICKÁ ČÁST	48
5.1 HLAVNÍ MYŠLENKA.....	48
5.2 POSTUP PŘI PRÁCI.....	48
5.3 PŘEDSTAVENÍ KOLEKCE	50
ZÁVĚR.....	52
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	53
SEZNAM ZKRATEK	57
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	58
SEZNAM PŘÍLOH	59

ÚVOD

Tématem této bakalářské práce je život a dílo módní návrhářky Vivienne Westwood. Toto jméno je známé po celém světě. Od počátku tvorby v 70. letech do současnosti tato umělkyně představuje propojení umění a aktivismu. Ve svých dílech ostře reaguje na současnou situaci a pomocí svého vlivu na veřejnost a média se snaží lidstvo posunout.

Spojuje nespojitelné prvky, nahlíží hluboko do historie a ukazuje ji v nových souvislostech. Čerpá nápady a styly výroby z různých zemí a tradic, které propojuje s moderní kulturou. Od začátku tvorby do dnešního dne ovlivňuje mladé generace a směřuje celosvětové módní trendy. Patří mezi světově uznávané módní návrháře, svým postojem a protestem však nejde se středním proudem a její tvorba je jedna z nejvýraznějších. Ukazuje, že zdánlivě povrchní umělecký žánr textilního návrhářství může být nápomocen při šíření idejí, které se snaží zlepšit situaci v rozvojových zemích, při řešení problému klimatických změn a bojovat proti industrializaci.

Cílem této bakalářské práce je popis a analýza dosavadní tvorby. Text je životopisem a souhrnem uměleckým počinů autorky. Nalezneme v ní také široké spektrum inspirace, ze které po celé trvání tvůrčí práce vychází.

V práci bude popsáno období 70. let a 80. let, umělecká reakce na sociální, historickou a společenskou situaci. Důraz na hnutí, jež byla syntézou hudby, módy a celkového životního stylu. Náhled do mladé generace, bouřící se proti systému. Hnutí, která ovlivnila celosvětovou kulturu a radikálním způsobem ji posunula dále. Praktická část bude obsahovat vlastní projekt. Návrh kolekce, inspirované autorčinou tvorbou. Pokus o čerpání inspirace z historie, o spojování protichůdných stylů.

1 SOCIÁLNÍ, HISTORICKÉ A SPOLEČENSKÉ KONTEXTY V 70. A 80. LETECH 20. STOLETÍ

V druhé polovině 60. let se v umění jako v reakci na politickou situaci objevila kritika komercializace životního stylu, zahlcení společnosti nepotřebnými věcmi. Vznikala radikální designérská hnutí, bojující proti tržní hegemonii, dogmatismu modernistické estetiky, stylové standardizaci a uniformitě. Tyto uměním protestující skupiny se převážně zabývaly nehmotnými projevy namísto produkce výrobků, pořádaly happeningy, performance a manifestační prohlášení.¹ Výsadní postavení v nové estetice designu měl vliv vědecko-fantastické literatury a filmu, dále pak POP-ART², vyvíjející se již v 50. letech v Anglii a USA. Byl reakcí na abstraktní expresionismus. Inspiraci našel ve velkoměstské civilizaci, jejího folkloru a v moderní technice. Tendence mladé generace přiblížit se realitě se projevy v tvorbě tzv. masové kultury (komiksové seriály, obchodní reklamy). Typickým výrazovým prostředkem se stala koláž. Tento proud pronikl do životního stylu, so střihu vlasů, oblékání a grafického designu. Významnými představiteli newyorské školy byl Robert Rauschenberg, jehož koláže a asambláže byly přechodem k akčnímu umění. Dále Andy Warhol, jehož jméno je s pop-artem úzce spjato. „*Používal fotografický materiál z masmédií (portréty, reklamy, reportážní snímky) a jeho řazením vedle sebe a variacemi vytvářel parafráze na zmechanizovaný a odlidštěný svět; právě seriálové variace na jedno téma lze pochopit jako kritiku stereotypu, jenž přináší moderní svět.*“³ Významný je jeho cyklus Marilyn, kde portréty slavné americké herečky Marilyn Monroe upravoval do různých barevných kombinací. Za zmínění stojí také jeho dílo *Čtyři plechovky Campbellovy polévky*. V této americké škole působili také Roy Lichtenstein a sochař George Segal.

¹ VOJTĚCHOVSKÝ, M. a kol. *Dějiny umění/12*. 1. vydání. Praha: Prostor a Balios, 2002. s. 233. ISBN 80-242-0720-6.

² Tamtéž, s. 234.

³ ODEHNALOVÁ, A. *Vybrané kapitoly z dějin kultury - 20. století*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2001. s. 124. ISBN 80-7204-211-4.

Do britského proudu řadíme i Richarda Hamiltona, jehož koláž *Co vlastně dělá naše dnešní přibytky tak odlišnými a tak sympatickými?* z roku 1955 se stala programovým obrazem hnutí.⁴

Novou estetiku designu ovlivnil dále spis *Komplexnost a protiklad v architektuře* Američana Roberta Venturiho. Zde oslavoval eklekticismus, ornament a kýč. Andrea Branzi, zakladatel italského architektonicko-designerského ateliéru Archizoom Associati (1960), k otázce vlivu populární architektury na design poznamenal: „*Celá designerská kultura modernismu odmítla přiznat spotřebě jakoukoli autonomní hodnotu a zahalila ji úplně do kánonu jasného a racionálního plánování. Tato racionalita se ukázala souviset s povahou celého průmyslového cyklu od stroje k továrně a dále k trhu. Nyní musel být obsah tohoto projektu zcela změněn, aby mohl výrobek nasáknout veškeré mechanismy spotřeby, šíření a reklamní komunikace. To znamenalo řeč mas namísto přísných kánonů racionalismu; okořeněný a vynalézavý design namísto logického designu modernistického hnutí.*“⁵

Designerská hnutí měla velkou sílu hlavně v Itálii, rozšířila se ale také do Británie, Rakouska a tehdejšího Československa. Populární kultura bourala kulturní a společenská tabu.⁶

V 70. letech se britská ekonomika a městská britská sociální kultura potýkaly s problémy. Bylo to období městského úpadku. V polovině 70. let došlo ke zvyšování cen ropy ze strany OPECu, klesala hodnota libry a padla vláda Edwardse Heatha, tím nastal konec revolučního odborového hnutí, což byla primární politická hnací síla. Byl to částečný konec socialistického pozitivismu poválečných let. Tato situace nejvíce zasáhla nižší společenskou třídu a mladou generaci.⁷

V tomto období se utopická dimenze designu vytrácela, začaly se prosazovat tzv. „nízké“ kulturní žánry. Roku 1977 bylo v Miláně založeno studio *Alchymia* (Alessandro Mendini, E. Sottsass jr.), které se po vzoru středověkých alchymistů snažilo

⁴ VOJTĚCHOVSKÝ, M. a kol. *Dějiny umění/12*. 1. vydání. Praha: Prostor a Balios, 2002. s. 125. ISBN 80-242-0720-6.

⁵ VOJTĚCHOVSKÝ, M. a kol. *Dějiny umění/12*. 1. vydání. Praha: Prostor a Balios, 2002. s. 235. ISBN 80-242-0720-6.

⁶ Tamtéž, s. 233.

⁷ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 191. ISBN 978-80-7359-461-9.

transformovat obyčejně, všední a ošklivé předměty do fantaskních objektů. „Design byl chápán v širším hledisku než jako čisté tvarování. V intencích sémiotiky a teorie masové kultury, jak ji právě v šedesátých letech formuloval Umberto Eco, mu byla přisuzována metaforická a symbolická hodnota podporující přímou a bohatou společenskou a myšlenkovou komunikaci. „Pojetí designu jako výsledku náhody a mnohasmyslové, experimentální a intelektuálně podvrtné hry pro ně znamenala oslavu individuálního výrazu, z něhož vyšla řada střídme či naopak přebujele tvarovaného nábytku, vždy ovšem oděného do bláznivé dekorace nejružnějšího, většinou historizujícího charakteru: ve stylu impresionismu, kubismu, surrealismu, pop-artu, nebo a la Jackson Pollock.“

Skupina Alchymia propagovala tzv. „re-design“ a „předpokládala transmutaci sériových výrobků a uctívání ikon design“. V reakci na tuto skupinu a její izolovanost vznikla skupina Memphis (1981), ta spolupracovala s mladými designéry z celého světa a své působení rozšířila i do dalších uměleckých žánrů jako keramiky, sklářství a textilního návrhářství. Pracovali s barevností, využívali umělohmotný laminát, počítačově generované abstraktní vzory, ornamenty ve stylu egyptských faraonů a zvířecí či robotizované tvary. Kombinovali levné a luxusní materiály. Vedle jejího zakladatele E. Sottase patřili také Matteo Thun z Rakouska, Daniel Weil z Argentiny a George J. Sowden z Británie.⁸

V 80. letech se teoretici a designéři zabývali nebezpečím porušování biologické a sociální rovnováhy, dále vlivem sdělovacích prostředků a reklam na lidské vědomí. „Britský kritik a spisovatel John Berger ve své knize *Způsoby vidění* (1972) hovořil o tom, jak skvěle a důvtipně dovede s člověkem reklama manipulovat, jak v něm vyvolává závist vůči sama sobě, když mu „krade jeho lásku ke svému skutečnému „já“ a zpětně mu ji nabízí za cenu zboží.“ Charles Jencks a Nathan Silver ve stejném roce publikovali knihu *Adhosisimus*. V ní pod vlivem hnutí hippies argumentovali pro efektivnější decentralizovaný systém výroby, který by designéra sblížil s konkrétním prostředím, kde se jeho předměty užívají, a který by současně podpořil odpovědnost spotřebitelů ke světu, v němž žijí.“

⁸ VOJTĚCHOVSKÝ, M. a kol. *Dějiny umění*/12. 1. vydání. Praha: Prostor a Balios, 2002. s. 239. ISBN 80-242-0720-6.

Design této doby ovlivnilo feministické hnutí, které řešilo disharmonický vztah mezi člověkem a přírodou. Příroda byla podle nich podrobena technice, výrobě a spotřebě.⁹

V západní Evropě, USA a Japonsku se v 80. letech prosadila koncepce green designu (tzv. zelený design). Mezi jeho stoupence patřili britští teoretici Paul Burall, John Elkington a Dorothy Mackenziová. Ti propagovali ideu vysoké efektivity se zanedbatelnou spotřebou energie a přírodních zdrojů. To vše s minimálním zatížením životního prostředí. Tento styl podporoval fantazii a vynalézavost. Tvůrci se obraceli k rukodělným technikám, přetvářeli odpadky a neatraktivní předměty. Obnovovala se tradiční řemesla. V textilním návrhářství se objevila recyklovatelná móda.¹⁰

Fenoménem 80. let byla rebelie mladé generace. Největší sílu měla v Británii. Představiteli tohoto boje byla punková kultura a „street style“, jež tvořili lidé z nižších sociálních vrstev. V této souvislosti můžeme uvést britskou odnož hnutí pop-art a skupinu Archigram.

„Mladí londýnští designéři se na počátku osmdesátých let vzbouřili proti konzervatismu, který zvláště za vlády „železné lady“ Margaret Thatcherové ovládal v Británii osobní i veřejný život. Navzdory ekonomickým obtížím nabídli nekonformně laděným spotřebitelům mírně excentrický, ale vysoce individuální způsob, jak se vyvázat z šedivé nudy. Mísili ironii s mytologií, punk s exotismem, dramatický výraz s lehkovážným komediantstvím, luxusní materiály s odpadem, a naruby tak převraceli vžitě kánony krásy a harmonie.“¹¹

⁹ VOJTĚCHOVSKÝ, M. a kol. *Dějiny umění/12*. 1. vydání. Praha: Prostor a Balios, 2002. s. 241. ISBN 80-242-0720-6.

¹⁰ Tamtéž, s. 241.

¹¹ Tamtéž, s. 244.

2 VIVIENNE WESTWOOD A MÓDNÍ TVORBA V DOBOVÝCH SOUVISLOSTECH

2.1 Móda jednoho sta let, *haute couture*

"Od poloviny 19. století až do šedesátých let 20. století- vlastně do doby, kdy systém začíná dostávat trhliny a postupně se mění – móda spočívá na natolik stabilní organizaci, že lze právem hovořit o „módě jednoho sta let“ jakožto první fázi v dějinách moderní módy, fázi hrdinské a vznešené. Ta nastolila nové uspořádání pomíjivosti a novou logiku moci."¹² Spjojovaly se v ní dva protichůdné typy výroby, dva směry módy. Směr přepychu *haute couture* a průmyslová konfekce.¹³ Haute couture udával směry pro nadcházející sezóny, inspiroval různé druhy výroby, které je za nesrovnatelně nižší ceny a s časovým odstupem napodobovaly. Tato módu udávající instituce měla centrum v Paříži a soustředila se primárně na dámské oblečení, Pánské trendy přicházely z Londýna, Itálie a posléze ze Spojených států.¹⁴ „Pod záštitou pařížské *haute couture* došlo ke světové uniformizaci módy, k prostorové homogenizaci a organizaci času pravidelnými cykly sezónních kolekcí.“¹⁵

Tento nový směr utvořil systém módy, jejíž hlavní rysy se udržely dodnes. Každou sezónu přicházejí nové kolekce prezentované na živých modelech. Nové místo na trhu a ve společnosti zaujímá povolání módního návrháře.

Módní návrhář se vyvinul z krejčího-couturiéra, čili z řemeslníka se stal uznávaný umělec, přinášející nové nápady.¹⁶ Zákazníci předávají moc do rukou specialistů. Domy *haute couture* jsou uspořádány hierarchicky: v čele stojí ateliér, kde se vytváří návrhy, další složkou jsou pak dílny se specializovanými úkoly (živůtkářky, rukávnice, švadleny sukní, švadleny večerních toalet, technické pracovnice, dílna letních šatů, blůz a krejčovská dílna).¹⁷

¹² LIPOVETSKY, G. *Říše pomíjivosti: Móda a její úděl v moderních společnostech*. PROSTOR, 2002. s. 102. ISBN 80-7260-063-X.

¹³ Tamtéž, s. 103.

¹⁴ Tamtéž, s. 104.

¹⁵ Tamtéž, s. 110.

¹⁶ Tamtéž, s. 142.

¹⁷ Tamtéž, s. 145.

„Svými dokonalými manekýnami jakožto živoucími a luxusními replikami výloh haute couture přispěla k oné ohromné obchodní revoluci, která nadále probíhá a spočívá v podněcování nákupu a spotřeby a odstraňování cejchu provinilosti pomocí strategií reklamní inscenace a předvádění výrobků.“¹⁸

2.2 Nástup sedmdesátých let, prêt-à-porter

Sedmdesátá léta šla novým směrem. První polovina se nesla ve znamení doznívajícího Woodstocku (1969), což byl hudební festival hnutí hippies reagující na válku ve Vietnamu. V druhé polovině se změny radikalizovaly. Móda mladé generace začala dominovat módnímu vývoji. Do Paříže se dostali nové prvky i například z Japonska a postupně slábl vliv haute couture.

Vedle tradiční konfekční módy se stále více prosazoval prêt-à-porter.¹⁹ První kolekci tohoto směru navrhnul na konci padesátých let Pierre Cardin. O pár let později otevírá obchod s malosériovou konfekcí.²⁰ Dalším průkopníkem byl Yves Saint-Lauren. Rozšiřují se malosériové konfekce a nabídka je stylově pestrá, v pánské módě taktéž.²¹

Tato módní revoluce je také ve znamení „značného pokroku v technologii oděvní výroby, pokroku, který umožnil sériovou výrobu ve vynikající kvalitě a za nízkou cenu.“²² „Průmyslová série vychází z anonymity a personalizuje se tím, že získává image značky, jméno, které brzy vidíme na reklamních plochách, v módních časopisech, ve výlohách v městských centrech i na samotných oděvech.“²³

Jednu z hlavních rolí dostává reklama a průmyslové návrhářství se těší velkému úspěchu. Na módní scénu se dostávají nová jména s originálními rukopisy. Tato nová vlna, jejíž nárůst je obrovský, je vrcholem módy. Stejně jako haute couture, její kolekce zaujímají stránky specializovaných časopisů a jsou předmětem recenzí.²⁴ Nejčastěji uváděné značky: „Levi's, Rodier, New Man, Mic Mac, Marithé a François Girbaud,

¹⁸ STEVENSON, N. *Kronika módy - Kdo udává tón - nejslavnější módní ikony a návrháři*. 1. vydání. Fortuna Libri, 2011. s. 202. ISBN 978-80-7321-570-5.

¹⁹ MÁCHALOVÁ, J. *Budiž móda*. Brána, 2012. s. 202. ISBN 978-80-7243-608-8.

²⁰ LIPOVETSKY, G. *Říše pomíjivosti: Móda a její úděl v moderních společnostech*. PROSTOR, 2002. s. 170. ISBN 80-7260-063-X.

²¹ Tamtéž, s. 171.

²² Tamtéž, s. 175.

²³ Tamtéž, s. 176.

²⁴ Tamtéž, s. 177.

Lee Cooper, Manoukian, Benetton, Naf-Naf nebo Jousse.“²⁵ Od roku 1973 se (stejně jako u *haute couture*) konal dvakrát ročně pařížský *Módní týden prêt-à-porter*.²⁶

Důležité je také zmínit „životní styl 747“, což bylo spojení proslulých módních návrhářů (např. Halston, Yves Saint Laurent, Ossie Clark) s tvůrci dalších uměleckých odvětví. Módní design se rozšířil díky větší možnosti cestování.²⁷

Okázalost a luxus ztratili přízeň, k úpadku přispěla rodící se hédonistická a mladistvá kultura.²⁸ Sílicí vliv mladé generace spojoval různé i protikladné styly, prosazovala totiž nedbalou eleganci, hlavním krédem byl šok, svoboda v sebevyjádření a boj proti konvencím.²⁹

Pestrost módních značek a jejich soužití ukazuje tento výčet: „*modernismus (Courrèges), sexy linie (Alaïa), bohatě vrstvené i přiléhavé šaty, krátké i dlouhé, klasická elegance (Chanel) i hollywoodský vamp (Mugler), asketické mnišství (Rei Kavakubo) i „monumentální“ žena (Montana), „otrhanost“ (Comme de Garçons, World's end) i rafinovanost (Saint-Laurent), Lagerfeld), ironická směs stylů (Gaultier) i „japonský vzhled“ (Mijaké, Jamamoto), živé exotické barvy (Kenzo) i tlumené zaprášené odstíny.*“³⁰

Subkultury, vedeny mladými lidmi, začaly prosazovat své názory a styl, důležitou úlohu zde hrála moderní hudba. Setkáváme se s novým výrazem „antimóda“. Sexuální revoluce a drogy vyvracely veškerý řád, dokonce i módu. Motto „Potěš sám sebe“ se stalo nepsaným zákonem. Představy o kráse se měnily. Dříve ošklivé bylo krásné. Vývoj přinesl hrubší a drsnější styl oblečení. „*Například zjevná reakce na bombové atentáty IRA v Ulsteru, model „malé teroristky“ – tvídový kostým, černá úzká kravata, pánská košile a baret.*“³¹

²⁵ LIPOVETSKY, G. *Říše pomíjivosti: Móda a její úděl v moderních společnostech*. PROSTOR, 2002. s. 177. ISBN 80-7260-063-X.

²⁶ STEVENSON, N. *Kronika módy - Kdo udává tón - nejslavnější módní ikony a návrháři*. 1. vydání. Fortuna Libri, 2011. s. 216. ISBN 978-80-7321-570-5.

²⁷ STEVENSON, N. *Kronika módy - Kdo udává tón - nejslavnější módní ikony a návrháři*. 1. vydání. Fortuna Libri, 2011. s. 203. ISBN 978-80-7321-570-5.

²⁸ LIPOVETSKY, G. *Říše pomíjivosti: Móda a její úděl v moderních společnostech*. PROSTOR, 2002. s. 183. ISBN 80-7260-063-X.

²⁹ Tamtéž, s. 184.

³⁰ Tamtéž, s. 190.

³¹ MÁCHALOVÁ, J. *Budiž móda*. Brána, 2012. s. 106. ISBN 978-80-7243-608-8.

2.3 Vlna antimódy do konce sedmdesátých let

Nástup módy mladých nesl velmi individualistický přístup, velký význam se kladl na vzhled a boj proti průměrnosti. Byl to nový typ dandysmu. Podle Vaňka se dandysmes rozumí: „*životní program a postoj, forma estétství projevující se krajně osobitou prezentací osobnosti se snahou vyniknout nad společností. Pohrává si s pravidly, ale nevymaňuje se z nich. Osoba zastávající tento postoj se nazývá dandy. Takový člověk se nachází v zápase mezi společenskými zvyklostmi a nudou. Jedním z mnoha důsledků je záliba v překvapení a touha ohromit ducha svázaného logickými očekáváními.*“³²

První známky již zmiňované „*antimódy*“ můžeme zaznamenat už po druhé světové válce u skupiny *beatníci*.³³ Beatníci kritizovali materialismus, jejich hudebním prostředím byl moderní jazz a nepřikládali váhu módě. Jedním z hlavních představitelů byl spisovatel Jack Kerouac, jeho autobiografický román *On the Road* se stal důležitým dílem pro následovníky stylu. Ačkoli se tento autor oblékal do kostkovaných košil, khaki kalhot a sak, oděv jeho stoupenců se skládal z úzkých kalhot, trička, vytahaného svetru a brýlí – to vše v černé barvě. Podle jazzového muzikanta Theloniousa Monka nosili koží bradky a barety, make up dívek spočíval ve výrazných černých linkách.³⁴

V šedesátých letech se objevilo další hnutí *hippie*. Ovlivnění exotismem a folklorem³⁵, ke kterému se přidali již zmínění beatníci, dále se přidalo folkové hnutí, které bojovalo proti standardizaci společnosti, a ve městě snili o životě na venkově. Svě oděvy si vytvářeli a dopravovali ručně, z přírodních materiálů. Pro ženy se vytvářely blůzy a květované sukně, pánský oděv se skládal z plátěné košile a manšestrových kalhot.³⁶

Hippies podpořila i skupina psychedelických, jejichž móda hýřila barvami a vzory ve stylu op-art a pop art. „*Zrodil se oděv „unisex“. Muži si bez obav oblékali zvonové kalhoty potištěné květy.*“³⁷

³² Dandysmus [online]. 2015 [cit. 2017-02-03]. Dostupné z: <http://www.artslexikon.cz/index.php?title=Dandysmus>

³³ LIPOVETSKY, G. *Říše pomíjivosti: Móda a její úděl v moderních společnostech*. PROSTOR, 2002. s. 192. ISBN 80-7260-063-X.

³⁴ MÁCHALOVÁ, J. *Budiž móda*. Brána, 2012. s. 178. ISBN 978-80-7243-608-8.

³⁵ LIPOVETSKY, G. *Říše pomíjivosti: Móda a její úděl v moderních společnostech*. PROSTOR, 2002. s. 193. ISBN 80-7260-063-X.

³⁶ Tamtéž, s. 179.

³⁷ LIPOVETSKY, G. *Říše pomíjivosti: Móda a její úděl v moderních společnostech*. PROSTOR, 2002. s. 180. ISBN 80-7260-063-X.

Dále pak *rockeři*, zformováni roku 1963 v Británii, do nichž patřili výhradně motorkáři.³⁸ Jejich móda spočívala v malovaných znacích, dekoracích, železných cvočkách, šátcích a na plackách s různými hesly.³⁹ Název jim udělila jejich konkurenční skupina *mods*. Jejich odlišné přístupy k životu měli za následek časté konflikty.⁴⁰

Další britská skupina *greasers* se nehlásila k určitému hudebnímu stylu. Propagovali zlo. Nazývali se *Hells Angels* (Pekelní andělé) a nosili roztrhané džíny, kožené čepice, nacistické vojenské helmy, řetězy a hákové kříže. Byli protikladem k životnímu stylu hnutí hippies.⁴¹

Již zmiňované hnutí *mods* vzniklo v prostředí londýnských jazzových klubů a kaváren na začátku let šedesátých. Byli to posluchači moderního jazzu, elegantně oděni a jako většina hnutí – bylo reakcí na skupinu jinou – na *teddy boys*, parodující „*dobu krále Eduarda VII.*“ Obchody na Carnaby street je oblékaly, do špičatých bot, italských kalhot ve zkrácené délce nad kotníky a sak, součástí byly sametové límce a manžety.⁴² Oblíbenými interprety skupiny byli Elvis Presley, Bill Furry, Chuck Berry, Aretha Franklin nebo Otis Redding.⁴³

V polovině šedesátých let se skupina *mods* rozdělila, jedna větev opustila od zdání elegance, tedy základní tendence jejich předchůdců. Druhá větev, která navazovala na fanatické *mods* – *hard mods* – se navrátila k základům, které doprovázelo znovuoobjevení jamajské hudby (rocksteady, blue beatu a ska), přičemž zavrhovali pop. *Hard mods* se připojili k *rude boys* z dělnických rodin, jež se vynořili v malých klubech a prezentovali se „*v naleštěné černé obuvi, bílých ponožkách, v dvojtónových oblecích s lemy, s přehozenými nebo uvázanými šátky a s nakrátko střiženými vlasy.*“⁴⁴

Tímto spojením vzniklo hnutí *skinhead*, to agresivně prosazovalo své společenské představy a v jejich módě vznikl symbol antimódy – „*Šněrovací boty, které v roce 1946 navrhl bývalý lékař wehrmachtu Klaus Märten (v anglické variantě Martens) a v roce 1959 upravil britský obuvník William Griggs.*“ „*Přes den skinheads nosili zkrácené,*

³⁸ LIPOVETSKY, G. *Říše pomíjivosti: Móda a její úděl v moderních společnostech*. PROSTOR, 2002. s. 181. ISBN 80-7260-063-X.

³⁹ Tamtéž, s. 182.

⁴⁰ Tamtéž, s. 181.

⁴¹ MÁCHALOVÁ, J. *Budiž móda*. Brána, 2012. s. 183. ISBN 978-80-7243-608-8.

⁴² Tamtéž, s. 183.

⁴³ Tamtéž, s. 184.

⁴⁴ Tamtéž, s. 185.

*někdy vyšisované džíny, košile od firmy Ben Sherman nebo košile bez límců. Večer se ovšem oblékali do vlněných obleků a těžkých naleštěných bot.*⁴⁵ Oděv i „holé lebky“ byly reakcí na dlouhé vlasy a květinové šaty hnutí hippies. Jejich vývoj doprovázely časté konflikty. Z fotbalových stadionů svou pozornost přenesli na brutální akce nejen proti hippies, také proti fanouškům Beatles, homosexuálům a Pákistáncům.

Na začátku sedmdesátých let změnili svůj styl oblékání, zjemnili své oblékání a nechali si narůst vlasy.

Skins v této době nebyli na veřejnosti aktivní. V roce 1976, v době punku, o sobě znovu dali vědět, tentokrát s názvem *Oi*. Z obdivu k jamajské hudbě přešli k prosazování rasismu. *Skini* v osmdesátých letech (SHARP) popírali své rasistické zaměření.⁴⁶

Punk reagoval na hnutí *hippies* a na situaci v sedmdesátých letech, zrodil se z těžké situace mladé generace: „*stoupala nezaměstnanost, bombové útoky ochromovaly život, ekologové bili na poplach, mnozí se uchýlovali k drogám, k volným partnerským vztahům, bisexualitě a k psychoterapii.*“⁴⁷ Punk je spojen s tvorbou Vivienne Westwood, proto ho detailněji popíši v další kapitole (Život a dílo Vivienne Westwood).

Mezi významná hnutí patřili také *rastafariáni* a *dredaři*, bojující proti konzumerismu. Byli syntézou křesťanství, islámu, judaismu a staré etiopské (habešské) kultury. Jejich hlavním znakem byla mírumilovnost.

Opět svým vzezřením dávali najevo své názory.⁴⁸ „*Trička, svetry, opasky, šály a náramky v „posvátných barvách“ etiopské zlatožluto-zeleno-červené vlajky byly z přírodních materiálů. Pletené čepice „tam“ měly obdobnou funkci jako turbany, daly se pod ně ukrýt dlouhé vlasy, v případě rastafariánů dredy. Dredy, pracně smotané, nikdy nestříhané vlasy, mají připomínat hřívu „Lva z Judy“, vítěze nad smrtí, nad Babylónem, tedy světem, který se klaní a posluhuje mamonu. Mírumilovný lev je symbolem smíření nebe a země.*“

⁴⁵ MÁCHALOVÁ, J. *Budiž móda*. Brána, 2012. s. 186. ISBN 978-80-7243-608-8.

⁴⁶ Tamtéž, s. 186-187.

⁴⁷ Tamtéž, s. 169.

⁴⁸ Tamtéž, s. 174.

Vůdčím interpretem se stal Bob Marley. Dámský trendem se stala dlouhá sukně s potiskem a sandály. Hnutí se rozdělilo na ortodoxní stoupence – *rastafariány* a ty, kteří našli zálibu jen ve stylu oblékání – *dredaře*.⁴⁹

Na sklonku sedmdesátých let pak přišly skupiny jako *noví romantici*, *gothové*, *raggamuffini*, *casuals*, *new age* a další.⁵⁰

*"Vzhled již není estetickým znakem svrchované odlišnosti a projevem individuální výjimečnosti; stal se celkovým symbolem, který vyznačuje rozdíl věku i existenciálních hodnot, deklasovaný životní styl, kulturu odporu, společenskou rebelii."*⁵¹

Ačkoli subkultury narušovaly společenský kánon, módní tvorbu však obohatily o pestrou škálu prvků.

⁴⁹ MÁCHALOVÁ, J. *Budiž móda*. Brána, 2012. s. 175. ISBN 978-80-7243-608-8.

⁵⁰ Tamtéž, s. 171-189.

⁵¹ LIPOVETSKY, G. *Říše pomíjivosti: Móda a její úděl v moderních společnostech*. PROSTOR, 2002. s. 194. ISBN 80-7260-063-X.

3 ŽIVOT A DÍLO VIVIENNE WESTWOOD

3.1 Mládí a dospívání

Vivienne Westwood se narodila za druhé světové války, 8. dubna 1941 a vyrůstala v Derbyshiru. Její rodiče, Dora a Gordon Swierovi přivedli na svět další dva potomky, Olgu a Gordona.⁵² Již od mala bojovala za svobodu a nebála se ozvat.⁵³ Prožila krásné dětství na venkově, ponořená do literatury, v centru společenských sešlostí.⁵⁴

Ve věku sedmnácti let studovala výtvarné umění na Art School v Harrow v severozápadním Londýně, kam se celá rodina přestěhovala. Navštěvovala kurz výroby šperků a stříbrotepectví a v této době začala jevit větší zájem o módní tvorbu. Na umělecké škole strávila pouze jeden semestr, tento čas byl ale pro její umělecký rozvoj velmi důležitý.⁵⁵

Kvůli konzervativním pravidlům společnosti toto studium po jednom semestru ukončila a začala studovat učitelský obor. Již ve dvaceti letech se provdala za Dereka Westwooda, jemuž po dvou letech porodila syna Benjaminu.⁵⁶

O další dva roky později, roku 1965, manželství s Derekem Westwoodem končí a ona setkává s Malcolmem Edwardem McLarenem. Tento muž ovlivnil Vivienno další směřování. Roku 1967 se jim narodil syn Joseph Fredinand Corr  .⁵⁷

Malcolm McLaren byl britský hudebník, designér, módní návrhář. Prošel uměleckými školami v Londýně: Central Saint Martins College (1963), Harrow Art College (1964), Croyden College of Art (1968) a Goldsmiths College.⁵⁸ V době, kdy se s Vivienne Westwood setkali, byl velmi umělecky aktivní, ovlivněn prací francouzských

⁵² WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 408. ISBN 978-80-7359-461-9.

⁵³ Tamtéž, s. 39.

⁵⁴ Tamtéž, s. 46.

⁵⁵ Tamtéž, s. 71-74.

⁵⁶ STEVENSON, N. *Kronika módy - Kdo udává tón - nejslavnější módní ikony a návrháři*. 1. vydání. Fortuna Libri, 2011. s. 228. ISBN 978-80-7321-570-5.

⁵⁷ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 408. ISBN 978-80-7359-461-9.

⁵⁸ Malcolm McLaren. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 22. 1. 2017 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Malcolm_McLaren

situacionistů.⁵⁹ *Situacionistická internacionála* vznikla roku 1957 v Itálii, jako sdružení umělců z celé Evropy, kteří věřili, že umělecké přetváření každodenního prostředí může vést k celkové přeměně společnosti. Hlavními představiteli byli Guy Debord a Asger Jorn, ti byli také známi svou účastí v organizacích Mezinárodní hnutí za *imažinistický Bauhaus* (IMIB) a *Lettristická internacionála* (LI). Jejich ideou byla radikalizace avantgardní představy splynutí umění a života. *Situacionisté* vytvářeli „situaci“, tedy *dérive* (unášení se) a *détournement* (vychýlení). „*Dérive* bylo definováno jako „technika rychlého průchodu skrze různá prostředí“, při níž „se jedna či více osob na určitou dobu vzdávají svých vztahů, své práce a aktivit ve volném čase, jakož i všech dalších obvyklých důvodů k pohybu a činnosti, a nechávají se vést přitažlivostí terénu a toho, s čím se v něm setkávají.“

„*Détournement* neboli „vychýlení již existujících estetických prvků“ spočívá podle definice ve „včlenění současné nebo starší umělecké produkce do celkové konstrukce prostředí.“ „Věřili, že revoluční hnutí v zemích rozvinutého kapitalismu by mělo být vedeno širokým proletariátem, který by zahrnoval většinu námezdně pracujících. Ačkoli prohlašovali, že nechtějí ani stoupence ani vedení, zůstali elitářským předvojem, který nesouhlasící menšiny vylučoval. Snili o celosvětové proletářské revoluci, která s sebou přinese maximální potěšení.“

Toto hnutí nečekalo vzdálenou revoluci, snažili se znovu objevit život teď a tady, osvobození by přineslo změnu mocenských vztahů a transformaci společnosti. Konstruovali situace, kterými narušovali obyčejný život, jejich cílem bylo vykojení společnosti ze zaběhnutého způsobu myšlení a chování.⁶⁰

3.2 Začátky tvorby v 70. letech, punk

Na konci šedesátých let Guy Debord, jeden za hlavních představitelů a teoretiků *Situacionistické internacionály*, napsal důležitou listinu pro vývoj punku, *La Societé du Spectacle*. Umění a protesty se pomalu dostávaly do ulic, z umělců se stávali

⁵⁹ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 113. ISBN 978-80-7359-461-9.

⁶⁰ Situacionistická internacionála. In: *MediaWiki* [online]. Poslední změna 19. 9. 2011 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: http://www2.iim.cz/wiki/index.php/Situacionalistick%C3%A1_internacion%C3%A1la

provokatéři.⁶¹ Malcom, ovlivněn situacionismem, surrealismem a dadaismem, vytvářel umělecké happeningy, ponořil se do světa médií, politiky skandálů a kontroverze. Byl znám jako Rudý Malcolm. Vivienne Westwood byla nucena starat se o rodinu sama a proto pracovala jako učitelka, začala se ale zapojovat do aktivit svého partnera a situacionismus vkládala do oblečení. V této době se setkávali s osobnostmi, které ovlivnily začátky nového hnutí. Byl to grafický umělec Jamie Red, Robin Scott, Helen Mininbergová. Dalším byl Fred Vermorel, který Malcolma dostal ke sloganům, jež se pro punk staly zásadními. Byly to tyto mantry: „Pod dlažbou je pláž“, „Je zakázáno zakazovat“, „Buď rozumný, chtěj nemožné“.⁶²

Grafický design měl velký vliv na tvorbu Westwoodové a McLaren. McLaren sbíral komiksy, porno a vytvářel plakáty podobné tvorbě v San Francisku a Paříži.⁶³ Oba byli módními ikonami a inspiraci hledali na známé nákupní třídě King's Road v Londýně. Experimentovali a jejich radikální styl oblékání šel proti soudobým trendům, byli vzorem svobody odívání.⁶⁴ Ve stylu druhé vlny hnutí *ted* a v reakci na hnutí *hippies*.

Rozhodli se otevřít stánek s vinylovými deskami, sbírali věci z padesátých let a rockenrolové nahrávky. První stánek nesl název *Emperor of Wyoming*.⁶⁵ Jelikož byli ponořeni do světa módy, jejich stánek se rozšířil i na oděv. Malcom začal nakupovat oblečení a Westwoodová jej přetvářela.

Rok 1971 byl rozhodující, byl to rok konání rockenrolového koncertu ve Wembley, s hvězdami jako Chuck Berry, Garry Glitter a Little Richard.⁶⁶ Pro tuto akci Vivienne vyrobila trička, ta se ale setkala s neúspěchem. Začala je přešívát, dělat do nich díry, opravovat rukávy, umisťovala na ně situacionistická motta. Neúspěch zažily kalhotky s nápisem „Let it rock“ a s fotkou Little Richarda, na ty začala přišívát kovové cvočky. Vše ve stylu 50. let.⁶⁷

⁶¹ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 119. ISBN 978-80-7359-461-9.

⁶² Tamtéž, s. 121.

⁶³ Tamtéž, s. 122.

⁶⁴ Tamtéž, s. 128.

⁶⁵ Tamtéž, s. 129.

⁶⁶ Tamtéž, s. 132.

⁶⁷ Tamtéž, s. 133.

Ve stejném roce založili na King's Road 430 obchod s názvem *Let it rock*, tato ulice propojovala módu s hudbou, což odpovídalo celému konceptu jejich tvorby.⁶⁸ Před nimi zde byl outlet *Hung on you*, poté obchod s názvem *Mr Freedom*, který navštěvovali celebrity jako Sammy Davis Jr., Mick Jagger, Twiggy. Tito klienti později přešli k *Let it rock*. Butik *Mr Freedom*, plný křiklavých barev, velmi inspiroval Vivieninu další tvorbu. Tento butik poté převzala značka *Paradise Garage*. Obchod s číslem 430 se těšil veliké slávě, lidé si na toto místo chodili pro motorkářské oblečení, vyšisované džíny, rané americké trendy atd. Byl místem setkávání umělců, modelek, popových hvězd jako byl Elton John, Rod Stewart, Jerry Hallová, Freddie Mercury, Mick Jagger a dalších.⁶⁹

Poté obchod převzali Vivienne a Malcolm a šířili zde svou secondhandovou značku *Let it rock*. Rok po otevření butiku se přejmenovali na *Too Fast to live, Too Young to Die* (Moc rychlí na život, moc mladí na smrt). Orientovali se na motorkářskou módu. Znakem obchodu byla lebka se zkříženými kostmi.⁷⁰ Lidé zde nakupovali přestylizované obleky, kalhoty s vysokým pasem a širokými nohavicemi, dále tzv. creepery, což byly boty s gumovou podrážkou. Velkou slávu zažila černá trička, která různě upravovali. Byli příkladem radikální a deviantní módy.⁷¹ Obchod lákal spoustu lidí a hvězdy z hudební scény jako Iggyho Popa, Jimmyho Page ze skupiny The Kinks a další.⁷² Tvorba se rozšířila i do pole kinematografie. Vytvořili kostýmy do filmu režiséra Clauda Wathama s názvem *Až přijde ten den*, kde účinkoval bývalý člen skupiny Beatles, Ringo Starr a anglický zpěvák a herec David Essex.⁷³

Kostýmy k tomuto filmu zaujaly režiséra Kena Russella, který Vivienne požádal o vytvoření kostýmu pro vrcholný moment jeho filmu *Mahler*. „*Společně s Malcolmem*

⁶⁸ WESTWOOD, V. *Kings road* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/430-kings-road>

⁶⁹ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 138. ISBN 978-80-7359-461-9.

⁷⁰ WESTWOOD, V. *Kings road* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/430-kings-road>

⁷¹ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 146. ISBN 978-80-7359-461-9.

⁷² Tamtéž, s. 147.

⁷³ Tamtéž, s. 145.

*navrhla kožený oblek pro valkýrskou dominu s třpytivou svastikou a aplikací Ježíše na rozkroku. Celkový efekt dotvořili nacistickou helmou a bičem.*⁷⁴

Roku 1974 přejmenovali obchod na *SEX* a vytvářeli oblečení proti schématickému proudu, jejich sloganem bylo 'rubberwear for the office', v překladu gumové oděvy do kanceláře.⁷⁵

Punk se jako hudební žánr vracel k počátkům rock'n'rollu. Jednoduchou melodii s pár akordy doprovázely satirické texty.⁷⁶ Toto hnutí bojovalo proti konvencím, autoritám a poddávalo se zničujícímu vlivu drog. Byla to forma anarchie.⁷⁷ Vznikl na dvou místech, v New Yorku skupinou *New York Dolls* (1973) a *Ramones* (1974).⁷⁸ Druhé pak v roce 1975 v Londýně, kdy kytarista Steve Jones Malcolm McLaren založili kapelu *The Sex Pistols*. Skládala se výhradně z mladých delikventů, kteří se pohybovali v okolí King's road a byli častými návštěvníky butiku *SEX*. Debutovou písní byla *Anarchy in the U.K.* (Anarchie ve Velké Británii).⁷⁹ Tato kapela vyprodukovala pouze jedno album, *Never Mind the Bollocks, Here's the Sex Pistols*, i přesto se stala legendou a hlavním průkopníkem raného punku. V této době se McLaren staral spíše o produkční záležitosti a Vivienne Westwood pracovala na rozvoji butiku a tvořila image *The Sexpistols*. Na koncerty chodili školou povinní a jejich styl odrážel politickou a sexuální frustraci, nosili otrhané školní svetry, kravaty nošené jako oprátky, sami si tvořili své oděvy. Spolu s kapelou se také vznikl nový taneční styl „pogo“.⁸⁰ Byl založený na intuici volném pohybu v rytmu hudby. Lidé nejbliže pódiu utvoří tzv. kotl, kde skáčou a máchají rukama.⁸¹

⁷⁴ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 147. ISBN 978-80-7359-461-9.

⁷⁵ WESTWOOD, V. *Kings road* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/430-kings-road>

⁷⁶ Punk. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 12. 9. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Punk>

⁷⁷ ŠVAMBERK, A. *No future!-kapitoly o britském punku*. 1. vydání. Praha: Maťa, 2011. s. 11. ISBN 978-80-7287-142-1.

⁷⁸ Punk. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 12. 9. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Punk>

⁷⁹ SMITH, Ch., J. BORGMEYER, R. SKANSE a R. PATTERSON. *The Greenwood Encyklopedia of Rock History-From Arena to the Underground, 1974-1980*. Westport, Greenwood Press, 2006, s. 234. ISBN 0-313-33611-3.

⁸⁰ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 180. ISBN 978-80-7359-461-9.

⁸¹ Pogo. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 6. 12. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Pogo>

Roku 1977 se obměnilo obsazení skupiny a vyšel jeden z hlavních hitů „*God Save the Queen*“ (Bůh ochraňuj královnu), jenž byl nasměrován proti monarchii a tehdejší oslavě výročí 25 let na trůnu královny Elizabeth.⁸² I tento počín nezůstal bez odezvy Vivienniny módy, nyní s novým názvem *Seditionaries*. Ikonou této události se stal portrét královny, se zavíracím špendlíkem ve rtu od autora Cecila Beaton. Po Británii chodili mladí lidé, oblečení do Vivienniny uniformy, svršky s kontroverzními slogany, kilty, psí obojky, cvočky, žiletky, řetězy apod., doplněno odvážným make-upem a rozčuchanými vlasy.⁸³ Svou tvorbu rozšiřovala o prvky z fetišismu. Podrobněji se tomuto směru budu věnovat v další kapitole.

Po smrti člena kapely Sida Vicious (1979) se *The Sex Pistols* snažili udržet svou sílu, zkoušeli různou image a měnili sestavení.⁸⁴ Skupina se ale nakonec rozpadla. Poté už uspořádali jen pár vzpomínkových koncertů, například v roce 1996 a 2008.⁸⁵

Vivienne Westwood se těšila slávě a s McLarenem rozšiřovali svou myšlenku vytvořit a zkusit ovládnout kult pro mladou generaci.⁸⁶ V roce 1980 se obchod se znovu přejmenoval, tentokrát na *Worlds End* (Konec světa). Tento název nese dodnes.

3.3 Příchod 80. let

Na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let se rozpadal vztah Vivienne a Malcolma. Každý si pomalu šel svou cestou. Malcolm se věnoval hudebním projektům, zatím co Vivienne stala módním guru.⁸⁷

Roku 1981 se konala premiérová catwalk módní přehlídka tvorby této autorky, s názvem *Pirates* (Piráti).⁸⁸ V této kolekci se vrátila do historie, přesněji do dob rytin a maleb francouzské revoluce 18. století. Inspirovaly ji styly skupin *Jeunesse Dorée*

⁸² SMITH, Ch., J. BORGMEYER, R. SKANSE a R. PATTERSON. *The Greenwood Encyclopedia of Rock History-From Arena to the Underground, 1974-1980*. Westport, Greenwood Press, 2006. s. 234. ISBN 0-313-33611-3.

⁸³ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 195. ISBN 978-80-7359-461-9.

⁸⁴ Tamtéž, s. 195.

⁸⁵ ŠVAMBERK, A. *No future!-kapitoly o britském punku*. 1. vydání. Praha: Maťa, 2011. s. 13. ISBN 978-80-7287-142-1.

⁸⁶ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 195. ISBN 978-80-7359-461-9.

⁸⁷ Tamtéž, s. 222.

⁸⁸ WESTWOOD, V. *Early years* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/early-years>

(Zlatá mládež)⁸⁹, což byla mladá generace monarchistů z prostředí francouzské buržoazie. Po pádu Robespiera v roce 1794 vystupovali proti Jakobínům. Měli i vlastní píseň *Reveil du peuple* (Probuzení lidu). Po vyhlášení První francouzské republiky (1792) se skupina na znamení nové éry začala oblékat novým způsobem. Převzala módu z Británie, svou vizáž upravovala na efekt a zacházela do extrému.⁹⁰ Muži se nazývali *Incroyables* (Neuvěřitelní) a nosili kožené kalhoty s extrémně krátkými vestami s květinovými vzory, dlouhé pláště s dlouhými rukávy se záhyby v oblasti zad pro efekt nerovnoměrnosti. Kolem krku si uvazovali obrovské kravaty, krční pokrývky nebo rudé stužky jako upomínku na gilotinu. Vlasy si stříhali do divokého stylu zvaného „dogs ears“ (psí uši). Doplnkem byl velký klobouk, brýle a na ruku dvoje hodinky.

Jejich protějšky *Merveilleuses* (Nádherné) se zahalovaly do volných plášťů z několika metrů téměř průhledného mušelínu,⁹¹ která se upevňovala pod prsa a namáčela do vody, aby látka lépe držela na těle. Byla zřejmá snaha vypadat jako řecké sochy. Účes byl ve stylu à la victime (oběť, odsouzenec)⁹², dozdoben perličkami a pštrosími pery. Muži i ženy svou image dotvářeli těžkými pižmovými parfémy.⁹³

K této kolekci byly na popud Malcolma přidány nacistické helmy. Vojenské kabáty z 18. století byly neodmyslitelnou součástí.⁹⁴ Vivienne se ponořila do historie a zabývala tehdejšími střihy a látkami. Do kolekce zapojila i prvky původních obyvatel Ameriky. Vizí bylo vytvořit piráty, kteří začlenili do svého šatníku prvky domorodých kmenů.⁹⁵ Účesy zastřižené kolem dokola připomínaly styl *mods*.⁹⁶ V této době nacházela inspiraci v knihách, s jejichž pomocí vytvářela příběhy, které přenášela

⁸⁹ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 226. ISBN 978-80-7359-461-9.

⁹⁰ Zlatá mládež. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 29. 6. 2015 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Zlat%C3%A1_ml%C3%A1de%C5%BE

⁹¹ *Incroyables and Merveilleuses* [online]. [cit. 2017-01-05]. Dostupné z: http://www.fashionencyclopedia.com/fashion_costume_culture/European-Culture-18th-Century/Incroyables-and-Merveilleuses.html

⁹² WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 226. ISBN 978-80-7359-461-9.

⁹³ *Incroyables and Merveilleuses* [online]. [cit. 2017-01-05]. Dostupné z: http://www.fashionencyclopedia.com/fashion_costume_culture/European-Culture-18th-Century/Incroyables-and-Merveilleuses.html

⁹⁴ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 226. ISBN 978-80-7359-461-9.

⁹⁵ WESTWOOD, V. *Early years* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/early-years>

⁹⁶ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 226. ISBN 978-80-7359-461-9.

modely. Kolekce podzim/zima s názvem *Pirats* sklídila velkou chválu. Viktoriino a Albertovo muzeum dokonce jeden z outfitů odkoupilo.⁹⁷ Tímto bodem ale skončila tvůrčí spolupráce Malcolma a Vivienne.⁹⁸ Malcolm byl většinu času v Americe, kde dělal manažera *The New York Dolls* a *Bow Wow Wow* a Vivienne převzala obchod.⁹⁹

Sezóna 1982 byla zastoupena kolekcí pro jaro/léto s názvem *Savage* (Zuřivý). Zde se opět ukázalo, že Vivienne tíhne k domorodým kmenům. Modely byly z hrubých materiálů.¹⁰⁰ Působily objemně a měly odhalené švy.¹⁰¹

Pro podzim/zimu 1982 představila kolekci *Buffalo girls (Nostalgia of Mud)*, kde využila ovčí kůže.¹⁰² Výraznou součástí modelů byly podprsenky nošené přes oblečení. Inspirací se staly peruánské ženy nosící buřinky, dlouhé sukně a děti, zavěšené na zádech ve velkých šátcích.¹⁰³ Po představení *Buffalo girls* v Paříži sláva Vivienne Westwood prudce vzrostla a módní svět začal napodobovat její prvky, blátivé barvy a roztřepené plsti. Její styl oslovil i věhlasnou značku z Japonska *Comme de Garçons*. Pro níž bylo typické experimentovat s látkami.¹⁰⁴

V této době otevírá obchod plný přírodních barev a woodoo stylu. Pojmenován podle výše uvedené kolekce *Nostalgia of Mud* (Nostalgie bláta) ve *West End*¹⁰⁵, oblasti plné divadel nacházející se v centru Londýna.¹⁰⁶

Punkature, kolekce pro jaro/léto 1983 byla ovlivněna obrazem pouštní krajiny a filmem *Blade Runner* (1982)¹⁰⁷ režiséra Ridleyho Scotta. Tento snímek je pohledem do

⁹⁷ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 229. ISBN 978-80-7359-461-9.

⁹⁸ Tamtéž, s. 230.

⁹⁹ Tamtéž, s. 233.

¹⁰⁰ *Westwood Vivienne* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://www.fashionencyclopedia.com/Vi-Z/Westwood-Vivienne.html>

¹⁰¹ *Westwood Vivienne* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://www.fashionencyclopedia.com/Vi-Z/Westwood-Vivienne.html>

¹⁰² WESTWOOD, V. *Early years* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/early-years>

¹⁰³ WESTWOOD, V. *Early years* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/early-years>

¹⁰⁴ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 246. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 245.

¹⁰⁶ *West end*. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 2. 1. 2017 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/West_End

¹⁰⁷ WESTWOOD, V. *Early years* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/early-years>

21. století, do světa robotů nahrazujících lidskou rasu.¹⁰⁸ Na tyto modely použila potrhané látky a části recyklovaného odpadu.¹⁰⁹

Pro přípravu kolekce podzim/zima 1983 bylo primární setkání s Keithem Haringem v New Yorku.¹¹⁰ Tento umělec a aktivista reagoval na newyorskou pouliční kulturu 80. let. Byl inspirován pouličním uměním tzv. graffiti. Kreslil v metru, na zdi, později i na plátno a natíral různé předměty barvami.¹¹¹ Právě jeho hieroglyfy a symboly připomínaly magii a objevily se v kolekci *Witches* (Čarodějnice).¹¹² V 80. letech začala éra hip hopu. Tato kultura se skládala ze spousty elementů, které protínaly všechny žánry umělecké tvorby.¹¹³ Hip hop se do této kolekce otiskl také, příkladem jsou tenisky se třemi jazyky.¹¹⁴ Modely dotvořily klobouky, které proslavil člen amerického hereckého tria *Marx Brothers*, muzikant a komik Chico Marx¹¹⁵. Připomínaly klobouky, které jsou součástí pánského kroje z rakouské oblasti Tyrolska.¹¹⁶ Úspěchu dosáhly pláště, sešité z látkových čtverečků a byly napodobovány po celém světě.¹¹⁷

Po tomto počínu odjela do Itálie, kde s Vivienne začal spolupracovat jako její manažer Carlo D'Amario, s jehož PR agenturou podepsala smlouvu. Díky němu dostala nabídku mít základnu v domě známého návrháře Emilia Fiorucciho.¹¹⁸ Ve spolupráci s Carlem vznikla kolekce, jaro/léto 1984 *Hypnos*, což bylo jméno řeckého boha spánku. S tím ovšem tyto modely neměly co dočinění, jelikož se jednalo o sportovní oblečení.

¹⁰⁸ Blade Runner. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 20. 11. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Blade_Runner

¹⁰⁹ WESTWOOD, V. *Early years* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/early-years>

¹¹⁰ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 243. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹¹¹ Keith Haring. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 10. 11. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Keith_Haring

¹¹² WESTWOOD, V. *Early years* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/early-years>

¹¹³ *Taneční styl Hip Hop a jeho historie, vývoj i současnost* [online]. 2016 [cit. 2017-02-09]. Dostupné z: <http://www.hiphopdance.cz/hip-hop/>

¹¹⁴ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 243. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹¹⁵ WESTWOOD, V. *Early years* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/early-years>

¹¹⁶ Chico Marx. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 2. 1. 2017 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Chico_Marx

¹¹⁷ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 247. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹¹⁸ Tamtéž, s. 252.

V tomto období v Tokiu obdrží žádost, aby se stala členkou *Best five*, společnosti pěti nejlepších západních návrhářů¹¹⁹. Další v této skupině je Hana Moriová, Calvin Klein, Claude Montana a Gianfranco Ferré. Malcolm znepríjemňoval kariérní postup Vivienne a patřily mu značka i obchod. Bylo tedy důležité *Worlds End* opustit a vytvořit si značku novou.¹²⁰

Další kolekci, která vznikla v Itálii, byla *Clint Eastwood*, podzim/zima 1984. Byla oslavou westernů, které proslavily herce Clintu Eastwooda.¹²¹ Tato futuristická kolekce vynikala fluoreskujícími gumáky a punčochami. Kostýmy byly překryty různými firemními logy.

Posledním dílem vytvořeným v Itálii, byla kolekce jaro/ léto 1985 *Mini Crini*.¹²² Mísila 19. století s popovými potisky. Pomocí korzetů, nošených přes svršky, předefinovala siluetu. Cílem bylo upozornit na řadra a boky.¹²³ Inspirací byly kostýmy z baletu *Petruška*, autora Igora Fjodoroviče Stravinského,¹²⁴ z roku 1911.¹²⁵ V první řadě sáhla do historie viktoriánské Anglie a využila nadýchané krinolíny, což byl od roku 1850 druh spodničky a sukně, vyztužené ocelí.¹²⁶ Vycpávky ramen z 80. let zmizely, v kurzu byla přirozená šíře ramen.¹²⁷ Byl kladen důraz na ženskost a hravost. Styl ovlivnila herečka Brigitte Bardot. Pánská móda byla zastoupena obleky *Savile*. Vzhled určovala protáhlá modrá sáčka se zapínáním v jedné řadě a méně výraznými rameny. Tato sezóna přinesla reformu i v návrhářství obuvi.¹²⁸ V trendu byly dnes již známé střevíce na platformě, kterým se říká „houpací kůň“, které byly nošeny výhradně v klubové

¹¹⁹ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 409. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹²⁰ Tamtéž, s. 254.

¹²¹ Tamtéž, s. 261.

¹²² Tamtéž, s. 261.

¹²³ STEVENSON, N. *Kronika módy - Kdo udává tón - nejslavnější módní ikony a návrháři*. 1. vydání. Fortuna Libri, 2011. s. 229. ISBN 978-80-7321-570-5.

¹²⁴ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 261. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹²⁵ Igor Fjodorovič Stravinskij. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 20. 1. 2017 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Igor_Fjodorovi%C4%8D_Stravinskij

¹²⁶ Krinolína. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 6. 12. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Krinol%C3%ADna>

¹²⁷ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 261. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹²⁸ Tamtéž, s. 265.

scéně.¹²⁹ Kolekce měla velký úspěch v Paříži a New Yorku.¹³⁰ Ovlivnila módního návrháře Christiana Lacroixe.¹³¹

Viviennině práci se dařilo, byla ovšem ve velkých finančních potížích, které odnesli i její synové. Na osobním poli působnosti definitivně uzavřela spolupráci a vztahy s Malcolmem McLarenem.¹³²

3.4 Tvorba v letech 1986-1993

“Roku 1986 se Westwoodová vrací zpátky do Londýna a začala se zajímat o tradiční britské dovednosti a materiály.”¹³³ Obchod *Worlds End* byl znovu otevřen. Od punku přešla k modelům, které parodovaly vyšší společenskou třídu.¹³⁴ Ponořila se do svých minulých kolekcí.¹³⁵ Náhodné setkání s dívkou v metru, která byla oblečena do tvídového saka a měla tašku na baleríny, Vivienne přivedlo na myšlenku kolekce pro podzim/zimu 1987 *Harris Tweed*. Ta byla jedna z nejdůležitějších v její tvorbě.¹³⁶

Harris Tweed představila korzety ve stylu 18. století.¹³⁷ Využila těžké britské látky např. tvíd, spojený s aristokracií, česanou přízí a plstěné materiály¹³⁸, také ale černý samet.¹³⁹ Od této kolekce se více zaměřila i na pánskou klientelu.¹⁴⁰

Propojení hudby a módního návrhářství bylo Vivienne velmi blízké. Opět založila hudební skupinu s důrazem na image. Myšlenka tohoto projektu šla ruku v ruce s ideou

¹²⁹ STEVENSON, N. *Kronika módy - Kdo udává tón - nejslavnější módní ikony a návrháři*. 1. vydání. Fortuna Libri, 2011. s. 229. ISBN 978-80-7321-570-5.

¹³⁰ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 262. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹³¹ Tamtéž, s. 264.

¹³² Tamtéž, s. 265.

¹³³ STEVENSON, N. *Kronika módy - Kdo udává tón - nejslavnější módní ikony a návrháři*. 1. vydání. Fortuna Libri, 2011. s. 229. ISBN 978-80-7321-570-5.

¹³⁴ WESTWOOD, V. *Pagan years* [online]. [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <http://www.vivienne-westwood.com/en-gb/history/pagan-years>

¹³⁵ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 271. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹³⁶ WESTWOOD, V. *Pagan years* [online]. [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <http://www.vivienne-westwood.com/en-gb/history/pagan-years>

¹³⁷ WESTWOOD, V. *Pagan years* [online]. [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <http://www.vivienne-westwood.com/en-gb/history/pagan-years>

¹³⁸ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 271. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹³⁹ WESTWOOD, V. *Pagan years* [online]. [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <http://www.vivienne-westwood.com/en-gb/history/pagan-years>

¹⁴⁰ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 281. ISBN 978-80-7359-461-9.

tvorby Westwoodové. Jednalo se o propojení vysokého umění popové hudby s lidovými písněmi, které doplila vlastními texty. Skupina dostala název *Choice* (volba) a zpěvačkou se stala modelka Sara Stockbirdová.¹⁴¹ Ta se stala tváří firmy Westwood po zbytek 80. a v průběhu 90. let. Na každém koncertu byly nové propracované kostýmy a měnila se také scéna.¹⁴²

Kolekce 1988-1990 dostaly souhrnný název „*Britain Must Go Pagan*“ („Británie musí zpohanštet“).Spojovaŭa se v nich hravost s nápady klasicky řecké smyslnosti, tradiční britské formy a látky s řeckou sexuální protřelostí.¹⁴³ Byly to kolekce jaro/léto 1988, *Pagan* (Pohan), podzim/zima 1988 *Time Machine* (Stroj času), jaro/léto 1989 *Civilizade* (Civilizovaní). Kolekce podzim/zima 1989 *Voyage to Cythera* byla inspirována francouzským malířem Antoinem Watteau,¹⁴⁴ představitelem rokoka na přelomu 17. a 18. století.¹⁴⁵Dále komedií dell'arte¹⁴⁶, což byl druh improvizovaného divadla renesanční Itálie (největší sílu měla v letech 1570 až 1650).¹⁴⁷ Další inspirací byl *Ballets Russes* (ruský balet).¹⁴⁸ Baletní soubor v Rusku, vytvořený na počátku 20. století, pod vedením impresária Sergeje Pavloviče Ďagileva.¹⁴⁹ Pro sezónu jaro/léto 1990 přišla kolekce *Pagan V*. Dále pak podzim/zima 1990 *Portrait* (Portrét).¹⁵⁰ Tato kolekce je pro autorku zlatým hřebem tvorby, která vznikla na přelomu 80. a 90.let. Snažila se o barevnou a texturovou pestrost, jakou můžeme vidět na olejomalbách. Modely pomalovala, vybrala si obrazy *Sleeping Shepherdess* (Spící pastýřka) a *Sheperd watching* (Pastýř na strážì)¹⁵¹ francouzského malíře z 18. století, představitele rokoka

¹⁴¹ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 271. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹⁴² Tamtéž, s. 272.

¹⁴³ Tamtéž, s. 284.

¹⁴⁴ WESTWOOD, V. *Pagan years* [online]. [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/pagan-years>

¹⁴⁵ Antoine Watteau. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 22. 12. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Antoine_Watteau

¹⁴⁶ WESTWOOD, V. *Pagan years* [online]. [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/pagan-years>

¹⁴⁷ Commedia dell'arte. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 7. 1. 2017 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Commedia_dell%27arte

¹⁴⁸ WESTWOOD, V. *Pagan years* [online]. [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/pagan-years>

¹⁴⁹ Ballets russes. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 15. 12. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Ballets_russes

¹⁵⁰ WESTWOOD, V. *Pagan years* [online]. [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/pagan-years>

¹⁵¹ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 298. ISBN 978-80-7359-461-9.

a dvorního portrétisty Madame de Pompadoure, François Boucheron.¹⁵² Právě tyto obrazy patří do sbírky Wallace Collection v Národním uměleckém muzeu v Londýně, kam chodila Vivienne čerpat inspiraci.¹⁵³ Jedná se o soukromou sbírku sira Richarda Wallaceho a najdeme v ní obrazy starých mistrů, sèvreský a míšeňský porcelán, brnění a francouzský nábytek z 18. století.¹⁵⁴ Modely doplnila perlovými náušnicemi a botami s vysokou podrážkou.¹⁵⁵

Rok 1990 byl ve znamení ocenění *Návrhářka roku*, které získala od British Fashion Council.¹⁵⁶ Následující kolekce jaro/léto 1991 *Cut and Slash* (Sek a řez) byla plná prostříhaných a nabraných látek, saténu, bavlny a denimu. Inspiraci našla v 16. století.¹⁵⁷ Byly to převážně pánské modely a Vivienne Westwood je prezentovala na své první přehlídce ve společnosti *Pitti Uomo* ve Florencii¹⁵⁸, která pořádá události a módní přehlídky, týkající se pánské módy.¹⁵⁹ Druhé ocenění *Návrhářka roku* od *British Fashion Council* dostává roku 1991.¹⁶⁰

Další kolekci pro podzim/zimu 1992 *Dressing Up* (Vyšňorit se) prezentovala v ateliéru návrháře Azzedineho Alaïa v Paříži. Z 14. až 16. století použila tudorovskou techniku řezání látky, ale pak zlacený tisk a opět do kolekce zahrnula korzety a spodní prádlo i pláštěnky s motivy starého tisku.¹⁶¹

Největší vliv módy 18. století se odrazil v kolekci pro jaro/léto 1992 *Salon*. Podzim/zima 1992 přinesla kolekci *Always on Camera* (Pořád před fotoaparátem)

¹⁵² François Boucher. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 7. 11. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Fran%C3%A7ois_Boucher

¹⁵³ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 298. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹⁵⁴ Wallace Collection. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 23. 10. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Wallace_Collection

¹⁵⁵ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 298. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹⁵⁶ Tamtéž, s. 410.

¹⁵⁷ WESTWOOD, V. *Pagan years* [online]. [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/pagan-years>

¹⁵⁸ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 410. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹⁵⁹ *Pittimagine* [online]. [cit. 2017-01-03]. Dostupné z: <http://www.pittimagine.com/corporate/fairs/uomo.html>

¹⁶⁰ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 410. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹⁶¹ Tamtéž, s. 305.

a jaro/léto 1993 kolekci Grand Hotel. Roku 1992 se stává čestnou členkou Royal College of art a získává Řád britského impéria.¹⁶²

Tyto kolekce sahaly po prvcích z historie a byly nejvlivnějším obdobím umělecké činnosti Vivienne Westwood. Přispěl k tomu také Gary Ness, muž znalý historie a vysokého umění, který Vivienne inspiroval novými podněty.¹⁶³

3.5 Léta 1993-1999

Důležitou osobou jak v tvorbě, také i v soukromém životě Vivienne Westwood se stal její nynější manžel Andreas Kronthaler. Setkali se roku 1989, kdy působila jako profesorka na Vídeňské akademii. Andreas byl jejím žákem a byl velmi talentovaný.¹⁶⁴ Postupem času se z nich stali životní, ale i umělečtí partneři. Přestěhoval se do Londýna a začal pracovat pro firmu Vivienne Westwood. Přinesl nové nápady jako jsou přístupy ke zpracování látky a k módě vůbec.¹⁶⁵

Vivienne věří, že je módní návrhářství kombinací a výměnou názorů mezi Anglií a Francií, na jedné straně propracované krejčovství a jednoduchost, na straně druhé cit pro design a proporce s důrazem na poctivost a touhu po dokonalosti.¹⁶⁶ V polovině 90. let se stala Vivienne nejvyhledávanější návrhářkou na světě. Především díky následujícím kolekcím *Aglomania*, *Café Society*, *On Liberty* a *Storm in a Teacup*.¹⁶⁷

Pro podzim/zimu 1993 VW a AK vytvořili kolekci *Aglomania*,¹⁶⁸ ta se stala nejopakovanější přehlídkou. Dostala se do podvědomí široké veřejnosti i díky modelce Naomi Campbell, která při jedné z přehlídek v botách s vysokou podrážkou upadla.¹⁶⁹ Pozornost si získala hlavně u japonského publika. V Japonsku se poté otevřela řada

¹⁶² WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 410. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹⁶³ Tamtéž, s. 291.

¹⁶⁴ Tamtéž, s. 409.

¹⁶⁵ Tamtéž, s. 322.

¹⁶⁶ WESTWOOD, V. *Anglomania* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/anglomania>

¹⁶⁷ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 329. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹⁶⁸ WESTWOOD, V. *Anglomania* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/anglomania>

¹⁶⁹ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 331. ISBN 978-80-7359-461-9.

obchodů.¹⁷⁰ Při této kolekci vznikl její vlastní tartan s názvem *Westwood MacAndreas*.¹⁷¹

Kolekce *Café Society* pro jaro/léto 1994 našla vzor ve stejnojmenném newyorském klubu z 30. let. Klade se zde důraz na postavu tvaru přesýpacích hodin. *On Liberty* (Na svobodě) byla kolekcí pro podzim/zimu 1994, *Erotic Zones* (Erotické zóny) pro jaro/léto 1995.¹⁷²

Podzim/zima 1995 *Vive la Cocotte*¹⁷³ byla kolekce, jenž vzdala hold značce Dior a jejímu slavnému kabátku.¹⁷⁴ Pro docílení ještě více ženské siluety použili kovové konstrukce, ale pro běžné nošení se prodávané modely upravovaly.¹⁷⁵ Tak jako u kolekce *Portrait* (1990) a *On Liberty* (1994), i zde bylo poukázáno na revoluční Francii.¹⁷⁶

Následovaly neméně úspěšné přehlídky kolekcí *Les Femmes ne connaissent pas toute leur coquetterie*, pro jaro/léto 1996, podzim/zimu 1996 *Storm in a Teacup* (Bouře v čajovém šálku), jaro/léto 1997 *Vive la Bagatelle*, opět tudorovci ovlivněná kolekce pro podzim/zimu 1997 s názvem *Five Centuries Ago* (Před pěti staletími), jaro/léto 1988 *Tied to the Mast* (Přivázána ke stožáru) pro podzim/zimu 1998 *Dressed to Scale* (Oblečená v měřítku) a *La Belle Helene* (Krásná Helene) pro jaro/léto 1999.¹⁷⁷

Společnost *Vivienne Westwood* se během této doby stěhuje na Elcho street v Battersea,¹⁷⁸ v jihozápadním Londýně¹⁷⁹ a jsou založeny nové značky, jako například *Vivienne Westwood MAN* (1996) a *Anglomania* (1998). V roce 1999 získává *Vivienne*

¹⁷⁰ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 332. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹⁷¹ Tamtéž, s. 410.

¹⁷² WESTWOOD, V. *Anglomania* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/anglomania>

¹⁷³ WESTWOOD, V. *Anglomania* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/anglomania>

¹⁷⁴ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 322. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹⁷⁵ WESTWOOD, V. *Anglomania* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/anglomania>

¹⁷⁶ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 301. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹⁷⁷ WESTWOOD, V. *Anglomania* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/anglomania>

¹⁷⁸ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 410. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹⁷⁹ Battersea. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 9. 9. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/Battersea>

Westwood Limited Královské ocenění za export.¹⁸⁰Otevírá první americký obchod v New Yorku na Greene Street.¹⁸¹

3.6 Od začátku 21. století po současnost

V tomto období není pochyb, že VW patří mezi nejuznávanější světové návrháře. Její modely si půjčují a kupují známé celebrity a prezentují je na událostech, jako jsou udělování cen atd. V dubnu roku 2004 byla zahájena výstava autorčiných prací ve Viktoriině a Albertově muzeu, některé modely se staly součástí trvalé sbírky.¹⁸² Dostávají se jí další významná ocenění a to v roce 2004, kdy obdrží v Hamburku od bývalého představitele SSSR Michaila Gorbačova ocenění *Women's World Fashion*. O tři roky později se objevuje na královnině novoročním seznamu nově udělených řádů a získává titul Dámy.¹⁸³ Roku 2008 získává vyznamenání za službu módě od Royal College of Art.¹⁸⁴ Na 2010 *Prince Philip Designers Prize* dostává speciální uznání prince Filipa.¹⁸⁵

Stále pokračuje v tvorbě:

- Podzim/zima 1999 *Gold Label*,
- Jaro/léto 2000 *Summertime* (Léto),
- Podzim/zima 2000 *Winter* (Zima),
- Jaro/léto 2001 *Exploration* (Průzkum),
- Podzim/zima 2001 *Wild Beauty* (Divoká krása),
- Jaro/léto 2002 *Nymphs* (Nymfy),
- Podzim/zima 2002 *Anglophilia*,
- Jaro/léto 2003 *Street Theatre* (Pouliční divadlo),
- Podzim/zima 2003 *Le Flou Taille*,¹⁸⁶
- Jaro/léto 2004 *Blue Sky* (Modré nebe),

¹⁸⁰ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 410. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹⁸¹ Tamtéž, s. 411.

¹⁸² Tamtéž, s. 339.

¹⁸³ Tamtéž, s. 411

¹⁸⁴ Tamtéž, s. 410.

¹⁸⁵ Tamtéž, s. 412.

¹⁸⁶ WESTWOOD, V. *Exploration* [online]. [cit. 2017-01-06]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/history/exploration>

- Podzim/zima 2004 *Exhibition*,
- Jaro/léto 2005 *Ultra Femininity* (Ultra ženskost),
- Podzim/zima 2005 *Propaganda*,
- Jaro/léto 2006 *Active Resistance* (Aktivní odpor),
- Podzim/zima 2006 *Innocent* (Nevinná),
- Jaro/léto 2007 *I am Expensive* (Jsem drahá),
- Podzim/zima 2007 *Wake Up Cave Girl* (Vstávej, jeskynní dívka),
- Jaro/léto 2008 „56“,
- Podzim/zima 2008 *Chaos Point* (Bod chaosu),
- Jaro/léto 2009 *Do It Yourself* (Udělej si sám),¹⁸⁷
- Podzim/zima 2009 +5^o,
- Jaro/léto 2010 *Get A Life*(Získat život),
- Podzim/zima 2010 *Prince Charming* (Okouzluující princ),
- Jaro/léto 2011 *Gaia the Only One* (Gaia, jediná),
- Podzim/zima 2011 *World Wide Woman* (Celosvětová žena),
- Jaro/léto 2012 *War and Peace* (Válka a mír),
- Podzim/zima 2012 London,
- Jaro/léto 2013 *Climate Revolution* (Klimatická revoluce),
- Podzim/zima 2013 *Save the Arctic* (Zachraňme Arktidu),
- Jaro/léto 2014 *Everything is Connected* (Vše je propojeno),¹⁸⁸
- Podzim/zima 2014 *Save the Rainforest* (Zachraňme deštný prales) a další.¹⁸⁹

Nyní má Vivienne Westwood Group sídlo stále na Elcho street v Londýně¹⁹⁰, kde jsou tři hlavní podlaží. Zde pracuje Vivienne, Andreas a jejich asistentka Tizer Baileyová. V přízemí se nachází oddělení pro online aktivity, trezor se šperky a sklad. Dále je zde archiv se vzorky ze všech kolekcí,¹⁹¹ odsud se půjčují modely na výstavy a focení. Vedle archivu je fotografický ateliér, který má na starosti Viviennin syn Ben Westwood. Ten zařizuje i vše kolem webové stránky *Worlds End*. V prvním patře se

¹⁸⁷ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 411. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹⁸⁸ Tamtéž, s. 412.

¹⁸⁹ Tamtéž, s. 413.

¹⁹⁰ Tamtéž, s. 273.

¹⁹¹ Tamtéž, s. 394.

nachází oděvní průmysl. Zde ve studiích, plných luxusních látek, pracují švadleny a střiháči. Dále se v budově nachází oddělení pro úpravu formální šatů a svatebních toalet. Jelikož je Vivienne Westwood aktivistkou, vytvořila tady oddělení Ekologické revoluce.¹⁹² Ve druhém patře se nalézají střihačské stoly a krejčovské panny. Nechybí ani tým, který má na starosti značky *Anglomania*, *Man a Red Label*. Ve druhém patře má ateliér Alex Krenn. Muž, který navrhuje grafiku, obrazové materiály a vzory na látky a doplňky. Ve třetím patře je marketingové oddělení a oddělení sociálních médií. Je tu kancelář vedoucího italské pobočky Carla D'Amaria, kde je ukotvena většina výroby.¹⁹³ Ten přišel s nápadem vytvořit další značku. Vytvořili druhotnou značku pro koncesované modely *Red Label*, inspirovanou hlavní kolekcí *Gold Label*. *Red Label* je ale umírněnější a cenově dostupnější.¹⁹⁴ Produkce *Red Carpet*, svatební šaty a speciální objednávky se ve většině vyrábí na Elcho Street. Ostatní výroba *House of Westwood* se vytváří v Itálii. Pod vedením Rosity Cataldiové a Paoly Iacopucciové. Obě ženy jsou „spolumajitelky Cataldi, italské továrny vyrábějící Vivieninu *Gold Label*, plátěné zboží *Gold Label*, *Unisex a Knitwear*. V Itálii se také vyrábí *MAN Gold Label*, *Anglomania i Red Label*.“¹⁹⁵

Vivienne Westwood prodává návrhy, které nesou její značku, továrně v Itálii a ti řadu produkují a vyrábí. Firma Vivienne Westwood nabízí také obuv, šperky, doplňky jako šátky, tašky, brýle, kožené zboží a parfémy. Vše s důrazem na krejčovskou preciznost.

V Londýně je centrála na Conduit Street, dále pak obchody Worlds End, Davies Street, Elcho Street.¹⁹⁶

3.7 Ekologická revoluce

Důležité je také zmínit, že se VW prosazuje jako ekologická revolucionářka. Boj proti společenské a politické situaci jí z dob punku v 70. letech vydržel do dnešní doby. „Vivienne je patronkou kampaně *Reprieve* bojující za oběti bezpráví a vězně odsouzené k trestu smrti. Dále pak organizace *Liberty* obhajující občanské svobody ve Spojeném

¹⁹² WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 395. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹⁹³ Tamtéž, s. 396.

¹⁹⁴ Tamtéž, s. 276.

¹⁹⁵ Tamtéž, s. 273.

¹⁹⁶ Tamtéž, s. 276.

království. Podporuje Amnesty International, Radu pro uprchlíky (Refugee Council), Peta (People for the Ethical Treatment of Animals, organizaci bojující za práva zvířat), Nadaci pro enviromentální právo (Enviromental Justice Foundation) a Přátele Země (Friends of the Earth).“ Zaštiťuje kampaň Greenpeace, která bojuje za záchranu Arktidy. V roce 2009 věnovala milion liber organizaci Cool Earth, která se snaží zachránit deštné pralesy.¹⁹⁷ Spolupracuje také s časopisem *Marie Claire International* na výrobě přílohy z deštných pralesů, která vyšla v sedmadvaceti jazykových verzích po celém světě (2011). Po představení své kolekce *Climate Revolution* (jaro/léto 2013) vystoupila se svým bannerem. Ten se týkal ekologické revoluce na a představila ho na závěrečné ceremonii londýnské paralympiády. Rok poté připravila a uvedla logo kampaně *Save the Arctic* (Zachraňte Arktidu). Cílem společnosti je zastavení těžby a průmyslového rybolovu v této oblasti.¹⁹⁸

Její módní tvorba je prostředkem k vyjádření aktivistických postojů a snahou pomáhat. Od roku 2010 spolupracuje se společností *Ethical Fashion Initiative* (Etická módní iniciativa), podporující tisíce malých výrobců a řemeslníků z afrických komunit na okraji společnosti a umožňuje jim vstoupit na trh a získat tak stálý příjem.¹⁹⁹ Další spolupráce je s produkční společností *Artisan fashion*, která od roku 2007 pomáhá výrobcům v Keni.²⁰⁰ Na svých webových stránkách <http://climaterrevolution.co.uk/wp/> reaguje na politickou situaci a klimatické změny. Staví se do opozice proti centrálnímu bankovnímu systému Spojených států amerických (FED).²⁰¹ *Fed* je nezávislou státní institucí, jejíž akcie vlastní 12 neziskových Regionálních federálních rezervních bank, které založila vláda USA.²⁰² Bojuje proti tzv. *Shnilému finančnímu systému* (Rotten financial system-Rot \$), který vládne světu již 300 let. Je založen výhradně na zisku a na myšlence, že když je něco dobré pro obchod, je to dobré i pro lidstvo. Systém 1 000 000 lidí, kteří ovlivňují zbylých 7 000 000 000. Dalším problémem je podle VW

¹⁹⁷ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 368. ISBN 978-80-7359-461-9.

¹⁹⁸ Tamtéž, s. 412.

¹⁹⁹ WESTWOOD, V. *The history of the project* [online]. [cit. 2017-01-07]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/content/the-history>

²⁰⁰ Artisan fashion [online]. [cit. 2017-01-06]. Dostupné z: <http://artisan.fashion/about/>

²⁰¹ Climate revolution [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://climaterrevolution.co.uk/wp/>

²⁰² Federální rezervní systém. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 19. 8. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Feder%C3%A1ln%C3%AD_rezervn%C3%AD_syst%C3%A9m

směr nynější ekonomiky, jež je založená na fosilních palivech. VW prosazuje přechod na tzv. *Zelenou energii*, což je využívání obnovitelných zdrojů energie.²⁰³ V této souvislosti podporuje první společnost na světě, která se začala zabývat tímto způsobem získávání energie, jedná se o *Ecotricity* (Britain's Greenest Energy Company)²⁰⁴ dopad industrializace na společnost. Často také přednáší na různých akcích, spojených s těmito tématy.²⁰⁵

²⁰³ Climate revolution [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://climaterevolution.co.uk/wp/>

²⁰⁴ Ecotricity [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <https://www.ecotricity.co.uk/about-ecotricity>

²⁰⁵ Climate revolution [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://climaterevolution.co.uk/wp/>

4 NOVÉ TVŮRČÍ PŘÍSTUPY

4.1 Umělecké směry, které ovlivnily tvorbu VW

V začátcích tvorby v 70. letech přišly nové nápady zpracování oblečení díky neúspěšné kolekci triček a kalhotek.²⁰⁶ VW do nich vytvářela díry, které pak zašívala barevnými nitěmi. Upravovala stříhy rukávů. Použila průhledné fólie, vytvořila z nich kapsy, do kterých vkládala vystřižené fotky z knih a časopisů, jako by byly fotky modelek z 50. let. Přes poprsí modelek umisťovala situacionistické slogany, ke kterým ji dovedl tehdejší spolupracovník Malcom McLaren.²⁰⁷ Můžeme zde tedy hovořit o lettrismu, což je výtvarná tendence z 2. poloviny 20. století.²⁰⁸ Tento směr v Paříži založil žijící rumunský básník Isidore Isou.²⁰⁹ Základním výrazovým prvkem je písmo a jeho konfigurace. Lettrismus je názvem pro různé tendence 20. století, které hledaly spojitost mezi literárním dílem a výtvarným uměním.²¹⁰

Na lettrismu můžeme navázat s pojmem grafika, grafický design, který v 80. letech nejvíce šířila právě Anglie. Převrat zažívala podoba plakátů, přebalů hudebních alb, alternativních časopisů „zínů“ a obálek knih. *„Grafikové totiž věřili, že stávající typografické zákonitosti by měly být zbořeny, aby mohl design vstoupit do těsnějšího vztahu s každodenním životem.“* Právě umělecký ředitel Sex Pistols Jamie Reid, byl významným umělec tohoto žánru a dvorním grafikem kultovního časopisu *The Face*.

Při spolupráci s Keithem Haringem nahlédla do prostředí graffity a přenesla ho do svých modelů.²¹¹ Toto hnutí se zrodilo v New Yorku, v USA. V 70. letech se v newyorských alternativních galeriích jako *Civilian Warfare*, *Gracie Mansion* a *Lower East Side* začalo vystavovat funky-retro. Tento směr byl ovlivněn pouličními graffity a animovanými filmy. Graffity se šířilo všude, na ulicích, ve vlacích, v metru apod. Veřejnost je nazývala *subway art* (umění metra) nebo *spraycan art* (sprejerské umění).

²⁰⁶ Viz podkapitola 3.1.

²⁰⁷ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 133. ISBN 978-80-7359-461-9.

²⁰⁸ ODEHNALOVÁ, A. *Vybrané kapitoly z dějin kultury - 20. století*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2001. s. 121. ISBN 80-7204-211-4.

²⁰⁹ Lettrismus. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 29. 1. 2017 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Lettrismus>

²¹⁰ ODEHNALOVÁ, A. *Vybrané kapitoly z dějin kultury - 20. století*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2001. s. 121. ISBN 80-7204-211-4.

²¹¹ Viz kapitola 3.1.

Jednalo se o anonymní umělce, skrývající se za svými symboly, za tags (tagy) a logos (loga). Byli to převážně černí Američané, chudší portorikánská populace a jejich umění bylo odrazem sociálního a kulturního prostředí, ve kterém žili. „*Není to náhodné: pop-kultura a sub-kultura městského světa se zde setkávají v neobyčejné harmonii spolu se zdevastovanými a opuštěnými městskými prostory, průchody a dvory, ovládanými a gangy mladých, pro něž ulice byla vlastně domovem.*“ Graffity funguje dodnes po celém světě. Počáteční oslavy tohoto umění ovšem vyprchali a nyní je na tyto tvůrce pohlíženo spíše jako na vandaly.²¹²

Punk ji dovedl VW k technice „bricolage“²¹³, což v tomto směru znamená přišívání a připevňování různých prvků na oděv.²¹⁴ Nastřelovala kovové cvočky, kovové řetězy, zipy do oblasti hrudníku, plastová víčka a dokonce i kosti.²¹⁵

V Londýně také prezentovala prvky dámské módy z Portorika. Nosila podprsenky jako normálního oblečení. Image tehdejší doby tvořilo také velikostně neodpovídající oděvy.²¹⁶

4.2 Fetišismus a další vlivy z historie

Velká část tvorby VW je propojena s fetišismem. Jedná se o druh perverze. Richard von Krafft-Ebing, sexuolog z 19. století nahlíží na fetišismus jako na „*Asociaci touhy spojené s myšlenkou na části ženského těla nebo součást ženského oblečení.*“²¹⁷

Stupeň 1: V tomto případě se neužívá termín fetišismus. Mírné upřednostňování některých sexuálních partnerů, sexuálních podnětů nebo sexuálních aktivity.

Stupeň 2: Nejnižší stupeň fetišismu. Zde už se silně preferují určité aktivity a stimuly.

Stupeň 3: Střední stupeň. Specifické podněty jsou nezbytné pro sexuální vzrušení a výkon.

²¹² VOJTĚCHOVSKÝ, M. *Dějiny umění*/12. 1. vydání. Praha: Prostor a Balios, 2002. s. 194 ISBN 80-242-0720-6.

²¹³ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 134. ISBN 978-80-7359-461-9.

²¹⁴ Bricolage. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 22. 1. 2017 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/Bricolage>

²¹⁵ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. s. 150. ISBN 978-80-7359-461-9.

²¹⁶ Tamtéž, s. 134.

²¹⁷ STEELE, V. *Fetish: Fashion, sex and power*. 1. vydání. New York: Oxford University Press, 1996. s. 11. ISBN 0-19-509044-6.

Stupeň 4: Nejvyšší stupeň. Touha po specifických podnětech nahrazuje sexuálního partnera.²¹⁸

Fetišismus se objevuje především u mužů.²¹⁹ Části lidského těla jsou předmětem fetiše více než části oblečení. Rozvoj fetiše směrem k oblečení se projevil, když pornografie zahrnula transvestismus a sadomasochismus. Fetišismus tedy pokrýl i tyto sexuální varianty.²²⁰ Kostýmy jsou propojeny s různými sexuálními představami. Jako například uniformy zdravotních sester, policistů atd. jsou důkazem, jak fetišismus ovlivnil erotické scénáře. Velmi se zde užívá kůže, jež je symbolem moci.²²¹

*„Freud je toho názoru, že fetišismus je náhradou za ženský (mateřský) penis, ve který malý chlapec věřil a nechce se ho vzdát, nebo když byla žena vykastrována, její vlastní posedlost penisem byla ohrožena.“*²²² Je dostatek důkazů, že malé dívky a chlapci procházejí obdobím, kdy věří, že alespoň nějaké ženy mají penis.²²³

*„Kaplan to popisuje takto: Malý chlapec, jehož zvědavost z dětství, fantazie, úzkosti a přání ho vedou k tomu, že mu matka nahradí náhradní penis, konstruuje jen dočasnou, nepolapitelnou fantazii ..., kterou dospělý fetišista konkretizuje do boty nebo kožešiny. Freud byl první, kdo trvá na tom, že extravagantní sexuální teorie malých chlapců mohou být překonány a zapomenuty, nikdy nejsou ale zcela vymazány. Jsou potlačovány... ale přetrvávají jako nevědomé fantazie, které jsou připraveny k návratu ... kdykoliv představovaná nebo skutečná hrozba, působí na maskulinitu.“*²²⁴

Fetišismus zahrnuje falické symboly, které se mohou zdát absurdními. Ne každý věří, že zbraň nebo vysoké podpatky znázorňují penis.²²⁵ I když je penis součástí mužského těla, které se jako celek může a nemusí zdát působivý, falus je symbolem síly a potence.²²⁶ Jsou dvě teorie o existenci fetišismu v historii. Jedna praví, že existuje již stovky let a v mnoha kulturách. Druhá teorie namítá, že fetišismus vznikl jen v moderní západní společnosti. Jsou důkazy, které potvrzují obě dvě. Modifikace těla a nošení oblečení

²¹⁸ STEELE, V. *Fetish: Fashion, sex and power*. 1. vydání. New York: Oxford University Press, 1996. s. 11. ISBN 0-19-509044-6.

²¹⁹ Tamtéž, s. 12.

²²⁰ Tamtéž, s. 12.

²²¹ Tamtéž, s. 13.

²²² Tamtéž, s. 14.

²²³ Tamtéž, s. 14.

²²⁴ Tamtéž, s. 15.

²²⁵ Tamtéž, s. 15.

²²⁶ Tamtéž, s. 17.

určené pro druhé pohlaví společně probíhaly jako rituální praktiky v mnoha kulturách. Části těla a oblečení se stávali předmětem fetiše. Románský básník Ovid opěvoval kouzlo ženské nohy. Také typické čínské svazování nohou mělo charakteristiku spojenou s fetišismem.²²⁷

Fetišismus, jak ho známe v dnešní době, se poprvé objevil v Evropě v 18. století, poté se v polovině vykrytalizoval jako výrazný sexuální fenomén. 18. století bylo přechodné období, během něhož se tradiční sexuální postoje a chování začaly vyvíjet k modernímu vzoru. Rostlo zaměření na explicitní erotismus.

To bylo přechodné období, během něhož se tradiční sexuální postoje a chování začaly vyvíjet k modernímu vzoru. Bylo rostoucí zaměření na explicitní erotismus. Postupem času, lidé přestali myslet ve smyslu sexuálního činu, nýbrž začali uvažovat nad sexuálními identitami. Rozvoj kapitalismu a urbanismu v Evropě zřejmě poskytoval prostředí, v němž si fetišisté mohli začít uvědomovat sami sebe a kontaktovat ostatní s podobnými zájmy. Nyní hraje biologie v tomto směru velkou roli.²²⁸

Co se týče módy spojené s fetišismem, jedná se o bondáže, kůži, gumu, úzké a dlouhé sukně, roztrhané šaty. Vše je možné vidět u známých značek jako *Gaultier*, *Alaïa*, *Versace*, *Montana*.²²⁹ Poslední tři desítky let jsou fetišistická témata hojně propojována s módou. Fetišismus je obzvláště významný v této době oproti historii, protože již není spojen primárně s individuálními sexuálními zvrácenostmi nebo sexuálními subkulturami. Doposud utajované aktivity se stali viditelnými skrze populární kulturu. Kolem roku 1965 bylo fetišistické oblečení skryto v časopisech se sex tematikou. Postupem času se modely stávaly dostupnějšími.²³⁰

Léta 1960 až 1970 se nesla ve znamení sexuálního osvobození, které vedlo k přehodnocení sexuálních úchylek. Pruderní úhly pohledu byly označeny jako historický produkt židovsko-křesťanské náboženské tradice a vzestup kapitalistické buržoazie.²³¹ Neboť bylo povstání a potěšení stále více privilegované, omezení, jež

²²⁷ STEELE, V. *Fetish: Fashion, sex and power*. 1. vydání. New York: Oxford University Press, 1996. s. 21. ISBN 0-19-509044-6.

²²⁸ Tamtéž, s. 21-22.

²²⁹ Tamtéž, s. 33.

²³⁰ Tamtéž, s. 33.

²³¹ Tamtéž, s. 33.

vytvořila společnost stále více kritizováno, zvrácená sexualita byla otevřeně uznána za svůdnou.²³²

Prvním přijatým prvkem fetiš módy byly boty tzv. *kinky boots*, jež byly spojeny s ženami, které se věnovaly prostituci.²³³ Tyto kožené boty na vysokém podpatku mohou být po kolena nebo po stehna vysoké. V zadní části se zapínají nebo se zavazují.²³⁴

Právě subkultura punk a kapely jako Sex Pistols přinesli fetišismus do módy. Byl to styl revolty, který se propojoval se s odíváním. Přinesl nové prvky jako psí obojky a řetězy.²³⁵ Ženy následující punk přistoupily k tomuto zakázanému diskursu tak, že měnily nebo podrývaly jeho význam. Nosily samodržící punčochy, lodičky, gumové pláště a viditelně podprsenky.²³⁶ Vivienne Westwood se roku 1974 zaměřovala, ve svém obchodě SEX, na SM, bondáž a fetiš produkty. Prodávala boty na vysokém podpatku, kožené bondáže a latexové oblečení, sama se tak v této době oblékala. Obchod byl vyzdoben svorkami, řetězy, biči, maskami, nemocničním lůžkem apod. Půl klientely byli fetišisti, kteří si nechali vyrábět drahé latexové modely. Druhá polovina byli mladí lidé, kteří chtěli pomocí této módy projevit svůj názor a šokovat.²³⁷

S fetišismem jsou spojeny i korzety. Již v antice se objevily oděvy, podobné korzetům, pod tunikami se nosily pásy, stahující pas a poprsí. Ve 14. století se začal používat korzet jako samostatná součást oděvu. Největší slávy dosáhl v druhé polovině 16. a v 17. století výhradně ve španělské módě. Nosili je i muži. Od 17. století byla jejich hlavním úkolem opora poprsí. V dobách Francouzské revoluce byly odmítány a oblibu dostaly až kolem roku 1810.²³⁸

VW byla jedna z prvních návrhářů, která korzety zahrnula do svých kolekcí. Inspirovala se 18. stoletím.²³⁹ Již před druhou světovou válkou se tendence návratu k tomuto

²³² STEELE, V. *Fetish: Fashion, sex and power*. 1. vydání. New York: Oxford University Press, 1996. s. 34. ISBN 0-19-509044-6.

²³³ Tamtéž, s. 34.

²³⁴ Tamtéž, s. 34.

²³⁵ Tamtéž, s. 37.

²³⁶ Tamtéž, s. 37.

²³⁷ Tamtéž, s. 37.

²³⁸ Korzet. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 11. 1. 2014 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <https://sk.wikipedia.org/wiki/Korzet>

²³⁹ STEELE, V. *Fetish: Fashion, sex and power*. 1. vydání. New York: Oxford University Press, 1996. s. 86. ISBN 0-19-509044-6.

zdůraznění ženskosti objevily u *Balenciagy* a *Bahnama a Fatha*.²⁴⁰ Ke konci 40. let se stal Christian Dior další předzvěstí blížícího se návratu korzetů. To probudilo protesty ženských organizací v Americe, mluvilo se o kroku zpět v ženské emancipaci.²⁴¹

Korzety ovlivnily spoustu dalších tvůrců, v 50. letech Jacquese Fatha. V 80. letech Jeana-Paula Gaultiera, který pro popovou zpěvačku Madonnu vytvořil legendární saténový korzet se špičatými ňadry. Ten vytvořil v polovině 80. let gumové korzety se zavazováním v zadní části, inspirované pornografickými fotografiemi z let třicátých, dále různé druhy dámských i pánských bund, se zavazováním stejným jako u korzetů.

Od 80. let byly korzety častým prvkem tehdejší módy. Důležité je zmínit např. francouzského návrháře Thierryho Muglera, který taktéž vytvářel korzety se špičatými ňadry, kožené korzety s přidanými prvky, jež se podobaly kovovým kroužkům v bradavkách. Korzety zapracovával do dalších druhů oděvu, jako byly kožené bundy.

V 90. letech Azzadine Alaïa, v Paříži působící designér s Tuniska, přišel s korzety a punčochami s leopardími vzory. Navrhnul také červené a růžové kožené korzety, dokonce peněženky, korzety připomínající. Tímto stylem se inspirovaly americká návrhářka Betsey Johnson a francouzská Chantal Thomass,²⁴² ze známějších designérů např. hlavní návrhář značky *Chanel* Karl Lagerfeld, Christian Lacroix, Valentino a Ungaro.²⁴³

Pozornost VW na spodní prádlo souvisí také s fetišismem. Tomu se dostalo sexuální a krejčovské pozornosti v na začátku 18. a v polovině 19. století.²⁴⁴ V období punku VW hojně využívala potisk oblečení pornografickými motivy.²⁴⁵

VW vytváří příběhy, vložené do modelů, ponořila se hluboko do historie díky literatuře a obrazům.

Zabývala se starými látkami a prací s nimi. Čerpala např. z tudorského období (1485-1603) Jednalo se o rod, který se k moci dostal roku 1485 po smrti krále Richarda III.

²⁴⁰ STEVENSON, N. *Kronika módy - Kdo udává tón - nejslavnější módní ikony a návrháři*. 1. vydání. Fortuna Libri., 2011. s. 148. ISBN 978-80-7321-570-5.

²⁴¹ STEVENSON, N. *Kronika módy - Kdo udává tón - nejslavnější módní ikony a návrháři*. 1. vydání. Fortuna Libri, 2011. s. 149. ISBN 978-80-7321-570-5.

²⁴² STEELE, V. *Fetish: Fashion, sex and power*. 1. vydání. New York: Oxford University Press, 1996. s. 88. ISBN 0-19-509044-6.

²⁴³ Tamtéž, s. 89.

²⁴⁴ Tamtéž, s. 117.

²⁴⁵ Tamtéž, s. 179.

z rodu Yorků. Na trůn nastoupil Jindřich VII., který se oženil s dcerou Eduarda IV. Alžbětou z Yorku. Spojily se tak dva významné rody.²⁴⁶ Tato dynastie obnovila systém monarchie a je jednou z nejslavnějších, která Británii vládla. Čelili ale problémům jako byla inflace, chudoba, městská špína, nezaměstnanost atd.²⁴⁷ Dalšími významnými panovníky z tohoto rodu byl Jindřich VIII.²⁴⁸ a Alžběta I.²⁴⁹

Velkou část inspirace našla v rokoku. Jednalo se o pozdní sloh baroka a probíhalo v letech 1740-1770. Ve Francii probíhalo v období vlády Ludvíka XV. Název je odvozen z francouzského slova „rocaille“, což je název pro dekorativní motiv tvaru mušle. Oslavovalo smyslnost, zdobnost, frivolnost a erotičnost. Rozšířilo se do architektury štukovou výzdobou, do nábytku, porcelánu a do dekorativní malby.²⁵⁰ „*Francouzské malířství rokoka představuje syntézu prvků italských a severských, benátského kolorismu, francouzského klasicismu, vlámského i holandského baroka, a vyjadřuje komorní závěr reprezentativní epochy renesance a baroka. „Rokokové zjemnění se projevuje už v námětech; nejoblíbenější jsou fêtes galantes - slavnosti lásky, věčné komedie o věčně pomíjivé lásce a jaru. V drobných obrázcích líčí rokokový malíř kultivovaným malířským rukopisem v lehkých pastelových barvách prchavé okamžiky lidského štěstí.*“²⁵¹

Na konci 18. století vznikl klasicismus. Byl reakcí na rokoko. V této době se k moci dostává buržoazie a katolická církev ustupuje do pozadí. K hlavním představitelům patřili A. Watteau, F. Boucher, J. B. S. Chardin, J. H. Fragonard, N. Lancret ve Francii, v Itálii F. Guardi a G. B. Tiepolo, v Praze pak N. Grund.²⁵²

Dále tvorbu ovlivnilo koncem 19. století. Bylo to období využívání formování pomocí drátů a vycpávek. Dva hlavní prvky se objevily v kolekcích VW a AK a díky nim měli větší možnost pracovat s tvarem modelu a s tvárností látky. Mohli více zdůraznit ženské křivky. Prvním byla krinolína, která se datuje zhruba do roku 1870. Jednalo se

²⁴⁶ MORGEN, K. a kol. *Dějiny Británie*. New York: Oxford University Press, 1984. s. 211. ISBN 80-7106-347-9.

²⁴⁷ Tamtéž, s. 206.

²⁴⁸ Tamtéž, s. 216.

²⁴⁹ Tamtéž, s. 239.

²⁵⁰ ODEHNALOVÁ, A. *Vybrané kapitoly z dějin kultury*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2005. s. 166. ISBN 80-7204-391-9.

²⁵¹ ŠABOUK, S. a kol. *Encyklopedie světového malířství*. 1. vydání. Praha: Academia, 1975. s. 300.

²⁵² Tamtéž, s. 301.

o spodničku, vpředu rovnou a vzadu vyztuženou obručemi. Pod pasem se někdy připevňovaly žíněné vycpávky. Ty podpíraly podkasanou sukni. Dříve ženy od břemene osvobodila klecová krinolína.²⁵³

Roku 1875 byl trendem honzík. Byl to samostatný kus prádla, který se vyvinul z krinolíny. Honzík byl žíněná konstrukce, která se připevňovala tkalouny a byla vycpaná přím. Nazývali ho „tournure“ nebo jako „vylepšení oděvu“.

V polovině 80. let 19. století honzík nahradila nová konstrukce, která měla být pro nositelku pohodlnější. Nazývala se „nový fantom“.

Typické pro toto období byly malé kloboučky posazené na vlasových drdolech. Dále např. falešné vlasové vycpávky a vysoké podpatky.²⁵⁴

„Autorka jednou pronesla, že móda je jako „nostalgie do budoucnosti“ - ohlížíme se do minulosti, abychom se cítili přítomněji v daném okamžiku. „Snažím se vrátit inteligenci a lidskost do technologického procesu.“²⁵⁵

²⁵³ STEVENSON, N. *Kronika módy - Kdo udává tón - nejslavnější módní ikony a návrháři*. 1. vydání. Fortuna Libri, 2011, s. 66. ISBN 978-80-7321-570-5.

²⁵⁴ Tamtéž, s. 67.

²⁵⁵ WESTWOOD, V. a KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015, s. 360. ISBN 978-80-7359-461-9.

5 PRAKTICKÁ ČÁST

5.1 Hlavní myšlenka

Pro praktickou část jsem si zvolila návrh vlastní kolekce, neboť se k tématu hodí a mohu zde projevit zájem o textilní návrhářství. Po vzoru VW jsem se rozhodla pro kombinaci dvou neslučitelných žánrů. Jelikož se řadu let věnuji moravskému folklóru, rozhodla jsem se ho propojit s lehkou verzí fetišismu.

Při práci jsem pracovala s myšlenkou, jak jsou moravské tradice uzavřeny jenom mezi skupinu nadšenců. Ostatní veřejnost o kroje, písňe a tradice nejeví hlubší zájem. Touto kolekcí se snažím otevřít folklóru cestu k lidem, se zachováním veškeré úcty k naší historii. Vybírala jsem prvky, které mě zaujaly a náhodně jsem je propojovala s prvky známými pro fetišistickou módu.

5.2 Postup při práci

Při návrzích jsem vycházela z vlastních zkušeností s kroji, dále pak z literatury, která o krojích z různých oblastí pojednává. Zkoumala jsem střihy a součásti krojů a snažila se je vložit do formy nové, s dávkou erotična a minimalismu. Zkoušela jsem různé kombinace.

První mikroregion, na který jsem se zaměřila, bylo Dolní Poolšaví, nacházející se v jihozápadní části Zlínského kraje a v severní části národopisné oblasti Slovácko. Do toho mikroregionu patří obce Popovice, Drslavice, Veletiny, Hradčovice, Kunovice a městské části Uherského Hradiště-Sady, Míkovice a Vésky.²⁵⁶ Tento mikroregion se nachází u řeky Olšavy. Je bohatý svou tradiční lidovou kulturou.²⁵⁷

Nacházejí se zde dvě krojová území: kunovický a hradčovský okrsek.²⁵⁸

Pracovala jsem s krojem z obce Kunovice, zde se před rokem 1900 začal objevovat i kroj z nedalekého Uherského Hradiště. Kunovický pánský kroj je znám nohavicemi

²⁵⁶ DVOULETÝ, M. a kol. *Na paletě krojů-Slovácké slavnosti vína a otevřených památek Uherské Hradiště*. 2. vydání. Uherské Hradiště: Nadace Děti-kultura-sport, 2010, s. 174. ISBN 978-80-254-7930-8.

²⁵⁷ Tamtéž, s. 175.

²⁵⁸ DVOULETÝ, M. a kol. *Na paletě krojů-Slovácké slavnosti vína a otevřených památek Uherské Hradiště*. 2. vydání. Uherské Hradiště: Nadace Děti-kultura-sport, 2010, s. 176. ISBN 978-80-254-7930-8.

s jemným *šňurováním* modrou harasovou sutaškou, což je speciální provázek, s jehož pomocí se kalhoty vyšívají. Do poklopce muži vkládají červený šátek zvaný *merínek*. Další součástí kroje je košile *dudovice* zhotovená modřeného šifonového plátna s organtovými vypávkami. Ke košili patří *naduté* rukávy. Ženský kroj se skládá ze starobylé spodní košile *rubáče*. Přes ně si oblékají košile *rukávce* s válcovitými rukávy, vypodloženými kartónovými vycpávkami *dudkami*. A vesty tzv. *kordule* mají zdobeny *kamrholovým třepením*. Ženský kroj obsahuje brokátovou vestu *kordulku*, lemované zelenou mašlí. Přední sukně *fěrtúšek* je vyrobena z ornátu, někdy také z atlasu nebo brokátu. Ženy ke kroji nosí speciálně uvázaný šátek. Pro mužský i ženský kroj je znám červenočernými výšivkami na rukávech.²⁵⁹

Další inspirace přišla z vesnice Drslavice, ty patří to *hradčovického* typu kroje. Říkalo se jim *zálešácké* nebo *zálesácké*. Mužský kroj se velmi podobá tomu z Kunovic. Mužská vesta Kordula je na pravé straně zdobena kovovými knoflíčky, které jsou sdruženy do trojúhelníků. Do poklopce se vkládá bílý šátek. Košile má vyšívány *obojek*, široké *nárameníky* a *přednici*, *fajku*.

Ženské *rukávce* jsou svěšené z ramen, duté a vrapené. Obvod límce tvoří bílá dírkovaná krajka nebo výšivka. *Přednice*, *obojek* i *nárameníky* jsou vyšívány. *Kordule* jsou opět z brokátu, zdobeny širokou mašlí. Z vlněných látek jsou vytvořeny přední sukně. Nazývají se *tibetky* nebo *harasy*. Do pasu se přišívací tuhé pestře zdobené *opasáky*. Kroj opět doplňuje úvaz šátku na hlavě. K tomu všemu patří punčochy s norským květovaným vzorem a tříčtvrteční šněrovací boty u okraje vykrojené.²⁶⁰

Z tohoto území jsem si vybrala modré vyšívání červené *kamrholové třepení*.

Středem mého zájmu se stal také mikroregion Ostrožsko, o němž jsou zmínky již ve 13. století. Touto oblastí protéká řeka Morava. Patří sem vesnice Blatnička, Boršice u Blatnice, Blatnice pod Svatým Antonínkem, Ostrožská Nová Ves, Hluk, Ostrožská

²⁵⁹ DVOULETÝ, M. a kol. *Na paletě krojů-Slovácké slavnosti vína a otevřených památek Uherské Hradiště*. 2. vydání. Uherské Hradiště: Nadace Děti-kultura-sport, 2010, s. 182. ISBN 978-80-254-7930-8.

²⁶⁰ Tamtéž, s. 200.

Lhota.²⁶¹ Nejdůležitějšími centry jsou Uherský Ostroh a Veselí nad Moravou.²⁶² Kroje této oblasti jsou řazeny do oblasti krojů dolňáckých.

Zde jsem čerpala z kroje známého pro Ostrožskou Novou Ves. Mužská varianta obsahuje košili s velkými *měchovitými* rukávy, výšivky na ramenou. Z tmavého sukna jsou vyrobeny kalhoty a vesta. Jako u krojů předchozích jsou také modře šňurovány, ovšem každá vesnice má jiné ornamenty. Do pasu se umisťují kožené opasky s dírami a kovovými prvky. Na rozdíl od ostatních krojů si to poklopce nevkládají šátky. Dále ke kroji patří široký klobouk s *voničkami*. *Vonička* je ozdoba z květin a kohoutích per a připevňuje se na boční stranu klobouku.

Ženský kroj se skládá z hustě *vrápených rukávů*, od loktů vychází velké *kadrle*, což jsou kusy krajek. Vesta je z tmavě modrého, zeleného nebo fialového sametu. Sukně je vyrobená z hustě vrápeného klotu a kolem pasu se váže barevná *tkanice*. Na hlavu si opět uvazují šátek a při obřadních událostech nosí věncovitou pokrývku hlavy tzv. *pentlení*.

Zde mě inspirovaly *vrápené rukávce a kadrle*. Pentlení bych využila u většiny modelů jako pokrývku hlavy.

Z fetišistické módy jsem využila převážně kožené bondáže, podvazky a spodní prádlo s vysokým pasem. Zaujalo mě propojení kožených prvků s krajkou.

Celou kolekci bych doplnila vystřiženými fotkami s polonahými muži. Celé kolekci dominují tři barvy: bílá, černá a červená. Na některé modely umisťuji slogany, které souvisí s daným názvem.

5.3 Představení kolekce

Má kolekce nese název "Folklor Fetish generation" a propojuje prvky moravského folkloru a fetiše. Kolekce obsahuje čtyři modely, určených dámám. Propojuje se v ní obraz mírumilovných tradic a agresivní a radikální styl, zaměřený na sexuální touhy. Obsahuje materiály jako krajkou, sukno, brokát a kůži. V malé míře bych použila

²⁶¹ DVOULETÝ, M. a kol. *Na paletě krojů-Slovácké slavnosti vína a otevřených památek Uherské Hradiště*. 2. vydání. Uherské Hradiště: Nadace Děti-kultura-sport, 2010, s. 206. ISBN 978-80-254-7930-8.

²⁶² Tamtéž, s. 207.

i kovové aplikace. Doplnkem by byly kožené holínky a jako pokrývka hlavy různobarevné *pentlení*.

V praktické části jsem sama zakusila vytvořit kolekci, která by měla podobnou sdělovací hodnotu. Povedlo se najít kombinaci dvou neslučitelných směrů. Tuto kolekci bych nadále chtěla rozvinout a nějaké modely nechala ušít. Její styl bych ale zjemnila, aby byl vhodný pro běžné nošení. Pro prezentaci kolekce bych uspořádala módní přehlídku, kterou by doprovázela hudba se stejnou myšlenkou.

ZÁVĚR

V práci se podařilo analyzovat a popsat život a dílo této autorky. Práce představila období, kdy Vivienne Westwoodová začala tvořit. Prostředí, které bylo plodné pro vznik subkultur.

Text se zaměřil i na další umělecké žánry, aby vzniklo propojení mezi dobou a širším uměleckým spektrem. Je obohacen i o příklady dalších módních návrhářů, kteří s danými směry pracovali. Dále najdeme zmínky o návrhářích, které VW ovlivnila. Kladl se zde i důraz na historii, na prvky z ní čerpané a důvody, které autorku vedly tímto směrem.

Do práce byly zahrnuty i informace o osobním životě VW, ty totiž ovlivňovaly její kariéru. Šlo například i o životní partnery, kteří Vivienne směřovali.

Dále jsem se soustředila na aktivistickou činnost návrhářky. Jedná se o výjimečný jev a síla jejího protestu ovlivňuje světové dění po celou dobu tvorby.

Tato práce by mohla sloužit jako stručný přehled a příručka nejdůležitějších informací, které se týkají Vivienne Westwood a období, ve kterém začínala. V České republice je nedostatek odborné literatury, která by se tomuto tématu věnovala.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Česká literatura

- [1] DVOULETÝ, M. a kol. *Na paletě krojů-Slovácké slavnosti vína a otevřených památek Uherské Hradiště*. 2. vydání. Uherské Hradiště: Nadace Děti-kultura-sport, 2010. ISBN 978-80-254-7930-8.
- [2] MÁCHALOVÁ, J. *Budiž móda*. Brána, 2012. ISBN 978-80-7243-608-8.
- [3] ODEHNALOVÁ, A. *Vybrané kapitoly z dějin kultury*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2005, ISBN 80-7204-391-9.
- [4] ODEHNALOVÁ, A. *Vybrané kapitoly z dějin kultury - 20. století*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2001. ISBN 80-7204-211-4.
- [5] ŠABOUK, S. a kol. *Encyklopedie světového malířství*. 1. vydání. Praha: Academia, 1975.
- [6] ŠVAMBERK, A. *No future! - kapitoly o britském punku*. 1. vydání. Praha: Maťa, 2011. ISBN 978-80-7287-142-1.
- [7] VOJTĚCHOVSKÝ, M. a kol. *Dějiny umění/12*. 1. vydání. Praha: Prostor a Balios, 2002. ISBN 80-242-0720-6.

Zahraniční literatura

- [1] LIPOVETSKY, G. *Říše pomíjivosti: Móda a její úděl v moderních společnostech*. PROSTOR, 2002. ISBN 80-7260-063-X.
- [2] MORGEN, K. a kol. *Dějiny Británie*. New York: Oxford University Press, 1984. ISBN 80-7106-347-9.
- [3] SMITH, Ch., J. BORGMEYER, R. SKANSE a R. PATTERSON. *The Greenwood Encyclopedia of Rock History-From Arenaa to the Underground, 1974-1980*. Westport, Greenwood Press, 2006. ISBN 0-313-33611-3.
- [4] STEELE, V. *Fetish: Fashion, sex and power*. 1. vydání. New York: Oxford University Press, 1996. ISBN 0-19-509044-6.
- [5] STEVENSON, N. *Kronika módy - Kdo udává tón - nejslavnější módní ikony a návrháři*. 1. vydání. Fortuna Libri, 2011. ISBN 978-80-7321-570-5.

- [6] WESTWOOD, V., KELLY, I. *Vivienne Westwoodová*. 1. vydání. Praha: Metafora, 2015. ISBN 978-80-7359-461-9

Internetové zdroje

- [1] Antoine Watteau. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 22. 12. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Antoine_Watteau
- [2] Artisan fashion [online]. [cit. 2017-01-06]. Dostupné z:
<http://artisan.fashion/about/>
- [3] Ballets russes. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 15. 12. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Ballets_russes
- [4] Battersea. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 9. 9. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/Battersea>
- [5] Blade Runner. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 20. 11. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Blade_Runner
- [6] Bricolage. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 22. 1. 2017 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/Bricolage>
- [7] Climate revolution [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z:
<http://climaterévolution.co.uk/wp/>
- [8] Commedia dell'arte. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 7. 1. 2017 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Commedia_dell%27arte
- [9] *Dandysmus* [online]. 2015 [cit. 2017-02-03]. Dostupné z:
<http://www.artslexikon.cz//index.php?title=Dandysmus>
- [10] Ecotricity [online]. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z:
<https://www.ecotricity.co.uk/about-ecotricity>
- [11] Federální rezervní systém. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 19. 8. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z:

- https://cs.wikipedia.org/wiki/Feder%C3%A1ln%C3%AD_rezervn%C3%AD_syst%C3%A9m
- [12] François Boucher. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 7. 11. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Fran%C3%A7ois_Boucher
- [13] Chico Marx. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 2. 1. 2017 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Chico_Marx
- [14] Igor Fjodorovič Stravinskij. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 20. 1. 2017 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Igor_Fjodorovi%C4%8D_Stravinskij
- [15] Incroyables and Merveilleuses [online]. [cit. 2017-01-05]. Dostupné z: http://www.fashionencyclopedia.com/fashion_costume_culture/European-Culture-18th-Century/Incroyables-and-Merveilleuses.html
- [16] Keith Haring . In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 10. 11. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Keith_Haring
- [17] Korzet. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 11. 1. 2014 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <https://sk.wikipedia.org/wiki/Korzet>
- [18] Krinolína. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 6. 12. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Krinol%C3%ADna>
- [19] Lettrismus. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 29. 1. 2017 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Lettrismus>
- [20] Malcolm McLaren. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 22. 1. 2017 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Malcolm_McLaren
- [21] Pittimmagine [online]. [cit. 2017-01-03]. Dostupné z: <http://www.pittimmagine.com/corporate/fairs/uomo.html>
- [22] Pogo. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 6. 12. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Pogo>
- [23] Punk. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 12. 9. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Punk>

- [24] Situacionalistická internacionála. In: *MediaWiki* [online]. Poslední změna 19. 9. 2011 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: http://www2.iim.cz/wiki/index.php/Situacionalistick%C3%A1_internacion%C3%A1la
- [25] *Taneční styl Hip Hop a jeho historie, vývoj i současnost* [online]. 2016 [cit. 2017-02-09]. Dostupné z: <http://www.hiphopdance.cz/hip-hop/>
- [26] Wallace Collection. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 23. 10. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Wallace_Collection
- [27] West end. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 2. 1. 2017 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/West_End
- [28] Vivienne Westwood [online]. [cit. 2017-01-07]. Dostupné z: <http://www.viviennewestwood.com/en-gb/content/the-history>
- [29] Fashion encyclopedia [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://www.fashionencyclopedia.com/Vi-Z/Westwood-Vivienne.html>
- [30] Zlatá mládež. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. Poslední změna 29. 6. 2015 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Zlat%C3%A1_ml%C3%A1de%C5%BE

SEZNAM ZKRATEK

VW Vivienne Westwood

AK Andreas Kronthaler

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1 Logo kolekce „Folklor fetish generation“	I
Obrázek 2 Model č. 1	II
Obrázek 3 Model č. 2	III
Obrázek 4 Model č. 3	IV
Obrázek 5 Model č. 4	V

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Vlastní tvorba	I
------------------------------------	---

Příloha č. 1: Vlastní tvorba

Obrázek 1 Logo kolekce „Folklor fetish generation“



Zdroj: Vlastní tvorba

Obrázek 2 Model č. 1



Zdroj: Vlastní tvorba

Obrázek 3 Model č. 2



Zdroj: Vlastní tvorba

Obrázek 4 Model č. 3



Zdroj: Vlastní tvorba

Obrázek 5 Model č. 4



Zdroj: Vlastní tvorba

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora:	Kristina Šrubařová
Obor:	Scénická a mediální studia
Forma studia:	Prezenční
Název práce:	Život a Dílo Vivienne Westwood
Rok:	2017
Počet stran textu bez příloh:	44
Celkový počet stran příloh:	5
Počet titulů českých použitých zdrojů:	7
Počet titulů zahraničních použitých zdrojů:	6
Počet internetových zdrojů:	30
Vedoucí práce:	PhDr. Konstantina Hlaváčková